

**Verzendbrief**

Gemeente Spijkenisse  
Projectteam De Elementen  
t.a.v. de heer C. Tramper  
Postbus 25  
3200 AA SPIJKENISSE

PORT.
AFD SWPJEH
- 9 JUNI 2008
C.C.
Gemeente Spijkenisse

Plaats  
Waddinxveen, 6 juni 2008

Referentienummer  
99085773 – Maur/DJ

Kenmerk  
PN 243993

Betreft  
Natuurtoetsen "Het Land" en "De Haven"

Hierbij zenden wij u

**in driefvoud:** de rapportages van de natuurtoetsen gemaakt voor "Het Land" en voor "De Haven" gelegen binnen het plangebied De Elementen te Spijkenisse.

- |  |   |
|--|---|
| <input type="checkbox"/> ter informatie              | <input type="checkbox"/> ter wijziging    |
| <input type="checkbox"/> ter goedkeuring             | <input type="checkbox"/> ter behandeling  |
| <input type="checkbox"/> ter controle                | <input type="checkbox"/> met dank retour  |
| <input checked="" type="checkbox"/> volgens afspraak | <input type="checkbox"/> na inzage retour |
| <input type="checkbox"/> op uw verzoek               | <input type="checkbox"/> ter archivering  |
| <input type="checkbox"/> ter indiening               | <input type="checkbox"/>                  |
| <input type="checkbox"/> op verzoek van              | <input type="checkbox"/> doorzenden aan:  |

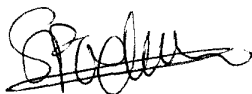
Grontmij Nederland bv  
Statutair gevestigd te  
De Bilt  
Handelsregister 30129769

**Opmerking**

In verband met een correcte afhandeling van uw correspondentie verzoeken wij u in alle gevallen te verwijzen naar het onder ons kenmerk vermelde projectnummer.

Voor inlichtingen vragen naar  
de heer ing. C.J. Maurits of mevrouw ir. K.C. Smith, e-mail: cees.maurits@grontmij.nl of  
karin.smith@grontmij.nl of telefoon (0182) 62 55 00.

Hoogachtend,  
Grontmij Nederland bv



drs. S. Foeken  
Teamleider Bodem

# **Natuurtoets "Het Land", De Elementen, Spijkenisse**

Definitief

Gemeente Spijkenisse

Grontmij Nederland bv  
Waddinxveen, 15 mei 2008

# Verantwoording

**Titel** : Natuurtoets "Het Land",  
De Elementen, Spijkenisse

**Subtitel** :

**Projectnummer** : 243993

**Referentienummer** : 99085754 - Smith/KW

**Revisie** : D1

**Datum** : 15 mei 2008

**Auteur(s)** : ir. K.C. Smith

**E-mail adres** : karin.smith@grontmij.nl

**Gecontroleerd door** : drs. G.A. Morel

**Paraaf gecontroleerd** : 

**Goedgekeurd door** : ing. C.J. Maurits

**Paraaf goedgekeurd** : 

**Contact** : Coenecoop 55  
2741 PH Waddinxveen  
Postbus 190  
2740 AD Waddinxveen  
T +31 182 62 55 00  
F +31 182 62 55 10  
midwest@grontmij.nl  
www.grontmij.nl

1  
2  
3  
4  
5  
6  
7  
8  
9  
10  
11  
12  
13  
14  
15  
16  
17  
18  
19  
20  
21  
22  
23  
24  
25  
26  
27  
28  
29  
30  
31  
32  
33  
34  
35  
36  
37  
38  
39  
40  
41  
42  
43  
44  
45  
46  
47  
48  
49  
50  
51  
52  
53  
54  
55  
56  
57  
58  
59  
60  
61  
62  
63  
64  
65  
66  
67  
68  
69  
70  
71  
72  
73  
74  
75  
76  
77  
78  
79  
80  
81  
82  
83  
84  
85  
86  
87  
88  
89  
90  
91  
92  
93  
94  
95  
96  
97  
98  
99  
100

# Inhoudsopgave

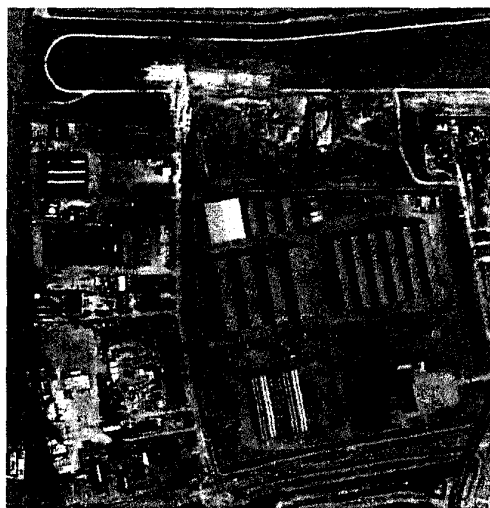
1	Inleiding .....	4
1.1	Aanleiding en doel.....	4
2	Natuurwetgeving .....	5
2.1	Inleiding .....	5
2.2	Natuurbeschermingswet.....	5
2.3	Flora- en faunawet .....	5
2.4	Provinciaal beleid .....	6
3	Inventarisatie natuurgebieden .....	7
3.1	Inleiding .....	7
3.2	Natuurbeschermingswet.....	7
3.3	Provinciaal beleid .....	7
3.4	Conclusie.....	7
4	Inventarisatie flora en fauna .....	8
4.1	Inleiding .....	8
4.2	Resultaten flora .....	8
4.3	Resultaten fauna .....	8
4.3.1	Zoogdieren .....	8
4.3.2	Vogels.....	9
4.3.3	Amfibieën, reptielen en vissen .....	9
4.3.4	Vlinders en libellen .....	9
4.4	Conclusie inventarisatie .....	9
5	Effectenanalyse.....	10
5.1	Inleiding .....	10
5.2	Zoogdieren .....	10
5.3	Amfibieën .....	10
5.4	Vogels.....	10
6	Toetsing aan de Natuurwetgeving .....	11
6.1	Natuurbeschermingswet.....	11
6.2	Flora- en faunawet .....	11
6.3	Provinciaal beleid .....	11
6.4	Conclusie.....	11
7	Literatuur .....	12

# 1 Inleiding

## 1.1 Aanleiding en doel

De Gemeente Spijkenisse heeft het voornemen om het plangebied De Elementen geheel opnieuw in te richten, zodat een nieuwe woonwijk en commerciële dienstverlening gerealiseerd kunnen worden. In het plangebied De Elementen worden circa 3.000 woningen en minimaal 3.500 vierkante meter oppervlakte in onderbouw voor commerciële dienstverlening, voorzieningen en kantoren met bijbehorende infrastructuur en recreatieve groenvoorzieningen gerealiseerd. Het te ontwikkelen gebied wordt onderverdeeld in 'De Dijk', 'Het Park', 'Het Land', en 'De Haven'.

Momenteel is de gemeente Spijkenisse bezig met het realiseren van Het Land (zie figuur 1).



Figuur 1: ligging plangebied "Het Land"

Door middel van deze natuurtoets wordt bepaald welke beschermde flora- en faunasoorten in het plangebied aanwezig zijn en of de herinrichting van het plangebied betekent dat verbodsbepalingen overtreden worden en derhalve een ontheffing of vergunning aangevraagd moet worden of dat er een compensatieplan moet worden opgesteld.

Voor het opstellen van deze natuurtoets is gebruik gemaakt van de gegevens die al aanwezig zijn. Ter aanvulling is een vlemuisinventarisatie uitgevoerd.

## 2 Natuurwetgeving

### 2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de wet- en regelgeving voor natuur, die van toepassing is op de geplande werkzaamheden, nader toegelicht.

### 2.2 Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet 1998 is per 1 oktober 2005 in werking getreden en vervangt de Natuurbeschermingswet van 1968. De huidige Natuurbeschermingswet regelt de bescherming van Beschermde Natuurmonumenten en de Speciale Beschermingszones op grond van de Habitat- en Vogelrichtlijn geregeld.

De natuurlijke kwaliteiten van een aantal robuuste systemen in Nederland worden momenteel door de EU-lidstaten vastgelegd in een Europees ecologisch netwerk (Natura 2000) dat in 2010 voltooid moet worden. Gebieden die in het kader van Natuurbeschermingswet zijn of worden aangewezen als Speciale Beschermingszone, vallen hieronder. Bij de bescherming van Natura2000-gebieden staan de instandhoudingsdoelstellingen van de Habitat- en Vogelrichtlijn centraal.

### 2.3 Flora- en faunawet

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht, die onder andere de Vogelwet, Jachtwet en soortbescherming uit de Natuurbeschermingswet vervangt. De wetgeving is gericht op de bescherming van individuele plant- en diersoorten op nationaal niveau. Vanaf 23 februari 2005 is de wet gewijzigd en zijn de beschermde soorten in drie categorieën verdeeld voor wat betreft de ontheffingsplicht:

#### Algemeen beschermde soorten (tabel 1 soorten)

Voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling, bestendig gebruik of bestendig beheer geldt een vrijstelling. Een ontheffing is niet noodzakelijk.

#### Overige soorten (tabel 2 soorten)

Voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling, bestendig gebruik of bestendig beheer is vrijstelling mogelijk, mits de werkzaamheden volgens een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode worden uitgevoerd. Indien niet volgens een gedragscode wordt gewerkt, is een ontheffing nodig. De ontheffingsaanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets: de werkzaamheden tasten de duurzame instandhouding van de soort niet aan.

#### Soorten bijlage IV Habitatrichtlijn en bijlage 1 AMvB (tabel 3 soorten)

Voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling moet altijd een ontheffing aangevraagd worden. De ontheffingsaanvraag wordt beoordeeld volgens de zware toets: de werkzaamheden tasten de duurzame instandhouding van de soort niet aan, er is geen alternatief en er is sprake van een bij de wet genoemd belang. Voor vogels en werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud is vrijstelling mogelijk, mits gewerkt wordt volgens een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode.

Indien niet volgens een gedragscode wordt gewerkt, is voor vogels een ontheffing nodig. De ontheffingsaanvraag wordt beoordeeld volgens de zware toets: de werkzaamheden tasten de duurzame instandhouding van de soort niet aan, er is geen alternatief en er is sprake van een bij de wet genoemd belang. Voor het verstoren van broedende vogels of het aantasten van hun nesten (voor zover deze in gebruik zijn), is geen ontheffing mogelijk.

Daarnaast geldt voor alle in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving de zogenoemde 'zorgplicht' (artikel 2 van de Flora- en faunawet). De zorgplicht houdt in dat iedereen die weet of vermoedt dat zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen veroorzaakt voor flora- of faunasoorten, verplicht is dergelijk handelen zoveel mogelijk achterwege te laten dan wel die gevolgen te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken.

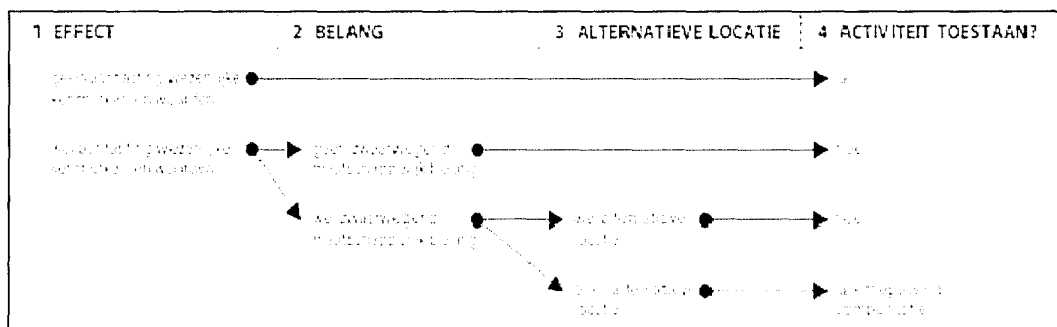
**2.4 Provinciaal beleid**

Het Structuurschema Groene Ruimte is vervangen door de Nota Ruimte. Deze Nota bepaalt het beleidskader voor de duurzame ontwikkeling en een verantwoord toekomstig grondgebruik in het landelijke gebied in onder andere de vorm van de Ecologische hoofdstructuur (EHS), de Randstad groenstructuur en het Groene Hart. De EHS is een samenhangend netwerk van bestaande en te ontwikkelen natuurgebieden en wordt gevormd door kerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden en ecologische verbindingzones.

De EHS is op provinciaal niveau uitgewerkt tot de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS) met kerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden en ecologische verbindingzones. Deze verbindingzones staan beschreven in het rapport Ecologische verbindingzones in Zuid-Holland (vastgesteld in 1997). Aantasting van PEHS gebieden is compensatieplichtig.

Voor de provincie Zuid-Holland geldt tevens dat aantasting van leefgebieden of groeiplaatsen van Rode lijstsoorten gecompenseerd moet worden.

Het afwegingskader waaruit kan volgen dat compensatie nodig is gaat volgens het 'nee, tenzij principe' (figuur 2). Hoe de compensatie vervolgens vorm krijgt is uitgewerkt in het compensatiebeginsel.



Figuur 2 Beslisschema van 'nee, tenzij-principe'



### 3 Inventarisatie natuurgebieden

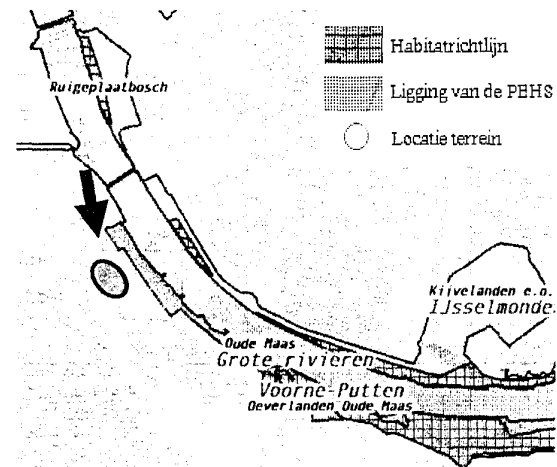
#### 3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk is de ligging van het plangebied ten opzichte van beschermde natuurgebieden beschreven. Het betreft gebieden die beschermd zijn in het kader van de Natuurbeschermingswet en het provinciaal beleid.

De aanwezigheid van beschermde soorten in het kader van de Flora- en faunawet of het kader van het provinciaal beleid komt in het volgende hoofdstuk aan de orde.

#### 3.2 Natuurbeschermingswet

In de directe omgeving, op circa 0,5 kilometer afstand van Het Land, liggen natuurgebieden die wettelijk beschermd zijn. Het betreft de Oude Maas, een zoetwatertijdgebied dat uit meerdere gebieden bestaat langs de Oude Maas (figuur 3). De Oude Maas is aangemeld als speciale beschermingszone onder de Habitatrictlijn. De kenmerkende habitattypen voedselrijke zoomvormende ruigten en alluviale bossen vormen een geschikt biotoop voor de noordse woelmuis. Momenteel wordt de Oude Maas aangewezen als Habitatrictlijngebied en Natura 2000 gebied.



Figuur 3: plangebied t.o.v. NB en PEHS gebieden

#### 3.3 Provinciaal beleid

Het oostelijke deel van De Elementen heeft lange tijd tot de PEHS behoord, waardoor Het Land aan een PEHS gebied zou grenzen. Tijdens het vaststellen van het Provinciaal Streekplan RR2020 in december 2005 is echter besloten De Elementen in zijn geheel aan te duiden als 'te ontwikkelen stads- en dorpsgebied'. Het Land grenst hierdoor niet meer aan een PEHS gebied, maar ligt op tientallen meters van het PEHS gebied de Oude Maas af.

Nabij Het Land bevinden zich geen ecologische verbindingzones.

#### 3.4 Conclusie

- Het plangebied ligt niet in de beïnvloedingssfeer van een Natuurbeschermingswetgebied.
- Het plangebied ligt niet in, maar wel nabij een PEHS gebied; de Oude Maas.
- Het plangebied ligt niet in of nabij een ecologische verbindingzone.

## 4 Inventarisatie flora en fauna

### 4.1 Inleiding

In 2002 en 2003 zijn de actuele en potentiële natuur- en landschappelijke waarden in het plangebied De Elementen geïnventariseerd door de Stichting Natuur en Landschap Voorne-Putten. In 2005 heeft de stichting een quick-scan uitgevoerd naar de natuurwaarden. Omdat de reeds uitgevoerde inventarisaties door Stichting Natuur en Landschap Voorne-Putten voornamelijk in het najaar hebben plaatsgevonden en de precieze locatie van de inventarisaties niet duidelijk waren is in 2006 opnieuw een quick-scan natuur uitgevoerd voor het plangebied De Elementen. Tegelijkertijd is er voor het te saneren deel van het terrein een natuurtoets uitgevoerd. Aangezien alleen in het te saneren deel van het plangebied de omstandigheden geschikt waren voor eventuele beschermde florasoorten en de Rode lijstsoort spotvogel, die in 2002/2003 broedend in het plangebied De Elementen is aangetroffen, is alleen voor dit deel opnieuw een flora- en broedvogelinventarisatie uitgevoerd. De inventarisaties zijn in juli 2006 door een specialist van Grontmij | AquaSense verricht.

Uit de quick-scan natuur voor De Elementen en de natuurtoets voor het te saneren gedeelte, is gebleken dat er mogelijk beschermde vleermuizen in het plangebied aanwezig zouden kunnen zijn (Grontmij, 2006). Om deze reden is in 2007-2008 een inventarisatie verricht naar de aanwezigheid van vleermuizen in het gedeelte Het Land, waar op korte termijn werkzaamheden verricht gaan worden. De inventarisatie naar vleermuizen is uitgevoerd in de winter van 2007 en het voorjaar van 2008 (VanderHelm Milieubeheer, 2008).

### 4.2 Resultaten flora

Gedurende het veldbezoek, dat in het kader van de quick-scan natuur voor De Elementen is gebracht, is in Het Land geen beschermde flora of Rode lijstsoorten aangetroffen. Deze zijn ook niet te verwachten aangezien op het terrein geen geschikt biotoop aanwezig is (Grontmij, 2006). Het terrein bestaat uit verscheidene loodsen voor opslag van onder andere koffie en cacao. In het plangebied is nagenoeg geen begroeiing aanwezig.

### 4.3 Resultaten fauna

#### 4.3.1 Zoogdieren

In de quick-scan natuur voor De Elementen wordt aangegeven dat de tabel 1 soorten egel, mol, konijn, bosmuis en veldmuis een leefgebied hebben (Grontmij, 2006). Gezien het feit dat er amper groen in Het Land aanwezig is, is te verwachten dat deze diersoorten een enkele keer zijn waar te nemen binnen het plangebied.

In Het Land staan echter loodsen, die geschikt kunnen zijn voor vleermuizen. In de winter van 2007 is één ronde uitgevoerd op 22 november 2007. Gedurende deze inventarisatie zijn mogelijke winterverblijfplaatsen aangetroffen in de spouwmuur van de loodsen. Alle muren zijn geïnspecteerd, maar er zijn geen sporen aangetroffen van overwinterende koloniën vleermuizen. De torensilo in het plangebied is door de aanwezige geluidsverstoring niet geschikt als winterverblijfplaats. In het voorjaar van 2008 zijn drie rondes uitgevoerd op 4 april, 29 april en 5 mei. Gedurende deze inventarisaties zijn een aantal exemplaren vleermuizen foeragerend dan wel migrerend aangetroffen. Het betroffen de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis (allem tabel 3 soorten). In Het Land zijn gedurende de inventarisatierondes gebruik van vaste zomerverblijfplaatsen niet aangetoond (VanderHelm Milieubeheer, 2008).

#### 4.3.2 Vogels

Gedurende het veldbezoek, dat in het kader van de quick-scan natuur voor De Elementen is gebracht, zijn geen broedende vogels aangetroffen. De aanwezige gebouwen bieden echter in principe een mogelijke broedlocatie. Een mogelijke broedlocatie voor Rode lijstsoorten is in De Elementen echter niet aanwezig en dus ook niet in Het Land (Grontmij, 2006).

#### 4.3.3 Amfibieën, reptielen en vissen

In De Elementen zijn enkele slootjes aanwezig waar de tabel 1 soorten bruine kikker, gewone pad, middelste groene kikker en kleine watersalamander een leefgebied zouden kunnen vinden. Door het ontbreken van een geschikt biotoop is niet te verwachten dat strikt beschermde amfibieën of beschermde reptielen en vissen in het plangebied voorkomen (Grontmij, 2006). Mogelijk dat in Het Land, dat deels tegen slootjes aan ligt, een enkele keer een amfibie aangetroffen kan worden.

#### 4.3.4 Vlinders en libellen

Gedurende het veldbezoek, dat in het kader van de quick-scan natuur voor De Elementen is gebracht zijn geen beschermde vlinder- en libellensoorten aangetroffen. Door het ontbreken van geschikte specifieke biotopen in De Elementen en dus ook in Het Land, zijn alleen landelijk algemene, niet beschermde soorten te verwachten.

### 4.4 Conclusie inventarisatie

- In Het Land zouden de tabel 1 soorten egel, mol, konijn, bosmuis, veldmuis, bruine kikker, gewone pad, middelste groene kikker en kleine watersalamander waargenomen kunnen worden.
- In Het Land foerageren en migreren een enkele gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis (tabel 3 soorten). Gezien het laag aantal waargenomen vleermuizen kan worden aangenomen dat het plangebied van minimaal belang is (VanderHelm Milieubeheer, 2008).
- In het plangebied zijn broedmogelijkheden aanwezig voor vogels.

## **5 Effectenanalyse**

### **5.1 Inleiding**

In dit hoofdstuk wordt aangegeven wat de effecten zijn van de voorgenomen werkzaamheden en inrichting op de aanwezige beschermde soorten.

### **5.2 Zoogdieren**

De tabel 1 soorten egel, mol, konijn, bosmuis en veldmuis, die mogelijk een enkele keer zijn waar te nemen in Het Land zullen geen negatieve effecten ondervinden van de geplande sloop- en bouwwerkzaamheden. Het Land betreft geen (belangrijk) leefgebied voor deze landelijk algemeen voorkomende soorten.

De aanwezige vleermuizen zullen ook geen negatieve effecten ondervinden van de geplande sloop- en bouwwerkzaamheden. Aangezien er enkele exemplaren aangetroffen zijn, is aan te nemen dat de aanwezige foerageer en migreer mogelijkheden van minimaal belang is.

### **5.3 Amfibieën**

De tabel 1 soorten bruine kikker, gewone pad, middelste groene kikker en kleine watersalamander, die mogelijk een enkele keer zijn waar te nemen in Het Land zullen geen negatieve effecten ondervinden van de geplande sloop- en bouwwerkzaamheden. Het Land betreft geen (belangrijk) leefgebied voor deze soorten.

### **5.4 Vogels**

Mogelijk dat door de sloopwerkzaamheden enkele broedlocaties verdwijnen. Zolang de werkzaamheden buiten het broedseizoen worden uitgevoerd zullen deze soorten geen verstoring ondervinden.

## 6 Toetsing aan de Natuurwetgeving

### 6.1 Natuurbeschermingswet

Het plangebied ligt niet in de beïnvloedingsfeer van een Natuurbeschermingswetgebied. Het aanvragen van een vergunning is niet noodzakelijk.

### 6.2 Flora- en faunawet

In Het Land kunnen mogelijk de soorten egel, mol, konijn, bosmuis, huismuis bruine kikker, gewone pad, middelste groene kikker en kleine watersalamander waargenomen worden. Deze tabel 1 soorten vallen binnen de vrijstellingsregeling, waarvoor geen ontheffing aangevraagd moet worden.

De gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis zijn tabel 3 soorten. Aangezien gedurende de inventarisaties maar enkele exemplaren foeragerend en migrerend zijn aangetroffen is aan te nemen dat het plangebied van minimaal belang is. Negatieve effecten zullen de vleermuizen dan ook niet ondervinden van de geplande sloop- en bouwwerkzaamheden. Het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk.

Voor het verstoren van broedvogels wordt geen ontheffing verleend. Om verstoring te voorkomen dienen de werkzaamheden buiten het broedseizoen uitgevoerd te worden. Het broedseizoen loopt globaal van maart tot augustus. Vogels kunnen echter ook eerder of later broeden. Als voorzien wordt dat de werkzaamheden gedurende het broedseizoen moeten worden uitgevoerd, is het toegestaan het plangebied voor aanvang van het broedseizoen ongeschikt te maken voor broedvogels. Indien de werkzaamheden vlak voor of na het broedseizoen aanvangen, moet het terrein gecontroleerd worden op het voorkomen van broedende vogels. Zolang er geen vogels broeden, is het mogelijk de werkzaamheden voort te zetten.

### 6.3 Provinciaal beleid

Het plangebied ligt niet in de PEHS of een ecologische verbindingzone. Wel ligt Het Land nabij een PEHS gebied. De geplande werkzaamheden zullen echter geen negatief effect hebben op dit gebied, omdat externe effecten gezien de afstand niet verwacht worden. Verdere procedures zijn in dit kader dan ook niet aan de orde.

Rode lijst soorten zijn niet aanwezig in Het Land.

### 6.4 Conclusie

- In het kader van de Natuurbeschermingswet is het niet noodzakelijk een vergunning aan te vragen.
- In het kader van de Flora- en faunawet is het niet noodzakelijk een ontheffing aan te vragen voor de tabel 1 soorten egel, mol, konijn, bosmuis, huismuis bruine kikker, gewone pad, middelste groene kikker en kleine watersalamander.
- In het kader van de Flora- en faunawet is het niet noodzakelijk een ontheffing aan te vragen voor de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis.
- In het kader van de Flora- en faunawet is het niet noodzakelijk een ontheffing aan te vragen voor broedende vogels, mits deze niet verstoord worden (zie paragraaf 6.2)
- In het kader van het provinciaal beleid hoeven geen verdere procedures doorlopen te worden.

## 7 Literatuur

VanderHelm Milieubeheer. 2008. Gebiedsinventarisatie "Het Land en De Haven" te Spijkenisse. VanderHelm Milieubeheer, Berkel en Rodenrijs.

Grontmij Nederland bv. 2006. Natuurtoets De Elementen, Spijkenisse. Grontmij Nederland bv, Waddinxveen.

1  
2  
3  
4  
5  
6  
7  
8  
9  
10  
11  
12  
13  
14  
15  
16  
17  
18  
19  
20  
21  
22  
23  
24  
25  
26  
27  
28  
29  
30  
31  
32  
33  
34  
35  
36  
37  
38  
39  
40  
41  
42  
43  
44  
45  
46  
47  
48  
49  
50  
51  
52  
53  
54  
55  
56  
57  
58  
59  
60  
61  
62  
63  
64  
65  
66  
67  
68  
69  
70  
71  
72  
73  
74  
75  
76  
77  
78  
79  
80  
81  
82  
83  
84  
85  
86  
87  
88  
89  
90  
91  
92  
93  
94  
95  
96  
97  
98  
99  
100



## Gebiedsinventarisatie "Het Land en De Haven" te Spijkenisse

### Algemene gegevens

Opdrachtgever: Grontmij Nederland b.v.  
T.a.v. mevrouw K. Smith  
Postbus 190  
2740 AD Waddinxveen

Uw referentie: PN 243993

Datum: 8 mei 2008

Locatie: "Het Land" en "De Haven" te Spijkenisse

Adviesbureau: VanderHelm Milieubeheer B.V.  
Nobelsingel 2  
2652 XA Berkel en Rodenrijs

Projectcode: GRS71020

Behandeld door: Dhr. J.C.W. Cöp

**Aanleiding:** Aanleiding tot deze inventarisatie is de geplande sloop van de aanwezige loodsen en de herinrichting van het gebied.

**Doel:** Het doel van deze inventarisatie is het verkrijgen van verspreidingsgegevens van vleermuizen en het in kaart brengen van winter-, zomer- en kraamverblijven, alsmede migratieroutes en foerageergebieden.

**Kwaliteitsborging:** De inventarisatie is uitgevoerd door ter zake kundige personen op het gebied van onder andere vleermuizen.

Deze inventarisatie betreft slechts een momentopname op basis van "best professional judgement". Eventuele migratie van dieren kan in een later stadium in andere waarnemingen resulteren. Dit wordt echter op korte termijn niet waarschijnlijk geacht.



**Gebiedsomschrijving** Het projectgebied is gelegen nabij de zuidoever van de Oude Maas, aan de noordzijde van het Zuid-Hollandse eiland Voorne-Putten.

Het gebied is onder te verdelen in de deelgebieden:

- Het Land
- De Haven

**Het Land**

Het terrein van "Het Land" is het meest zuidelijke deel van de projectlocatie en wordt omsloten door de Schenkelweg, Groenoordweg en de Elementenweg.

Op de locatie zijn verscheidene loodsen aanwezig voor de opslag van onder andere koffie en cacao.

De loodsen op de locatie worden niet verwarmd maar hebben spouwmuren ten behoeve van isolatie. De daken van de loodsen bestaan uit golfplaten of staalplaten met bitumineuze bedekking.

Op de locatie is nagenoeg geen begroeiing aanwezig.

**De Haven**

Het terrein van "De Haven" bestaat uit verschillende afzonderlijke bedrijventerreinen en is gelegen tussen de Elementenweg, Schenkelweg en de haven.

Op het terrein zijn verscheidene loodsen en bedrijfsgebouwen aanwezig van verschillende leeftijden en makelij. De gebouwen aan de oostzijde zijn enige tijd leegstaand.

Op verscheidene plaatsen zijn hogere begroeiingen aanwezig.

**Werkmethode**

Van april tot en met juli bevinden vleermuizen zich in de kraamkolonies. Zij kunnen in deze kolonies worden waargenomen wanneer ze uitvliegen om te gaan foerageren. Buiten deze periode kunnen alleen zomerverblijven, tussenverblijven, foerageergebieden en migratieroutes worden vastgesteld. In augustus en september kunnen baltsplaatsen worden waargenomen. Winterverblijven kunnen eind oktober / begin november worden vastgesteld.

De veldwerkzaamheden zijn 's ochtends uitgevoerd rond zonsopkomst en 's avonds rond zonsondergang.

Bij de inventarisatie in verschillende seizoenen wordt onderscheid gemaakt tussen de volgende activiteiten:

- activiteit rond winterverblijven
- activiteit migratieroutes
- activiteit foerageergebieden
- activiteit rond zomerverblijven

Tijdens alle ronden wordt aandacht geschonken aan foerageergebieden.

Tijdens de inventarisatie zijn middels een bat-detector<sup>1</sup> en zichtwaarnemingen soort en gedrag bepaald. Hierbij zijn, voor zover van toepassing, vliegroutes,

<sup>1</sup> Een bat-detector zet de voor de mens onhoorbare ultrasone geluiden, die door vleermuizen voor navigatie worden gebruikt, om naar voor de mens hoorbare tonen. Toegepaste detectoren zijn de Batbox III en de Peterson 240X.

jachtbiotoop en verblijven in kaart gebracht. In geval van twijfel met betrekking tot het geproduceerde ultrasonische geluid zijn opnames gemaakt. De opnames zijn met toegepaste software geanalyseerd.

De inventarisatie heeft zich voornamelijk gericht op de locatie zelf, maar er is ook gekeken naar de omgeving. Ten behoeve van de inventarisatie zijn op verschillende momenten in het seizoen inventarisatieronden uitgevoerd.

De waargenomen soorten zijn opgenomen in tabel 2. In bijlage 2 is de locatie van de waarneming weergegeven.

#### **Uitvoering**

De inventarisaties zijn uitgevoerd in een team van twee personen.

Tijdens het eerste locatiebezoek zijn mogelijke winterverblijven van vleermuizen geïnventariseerd. Tevens zijn mogelijk geschikte biotopen en hun gebruik aangewezen.

De vervolfbezoeken waren erop gericht om eventuele kraamverblijven, zomerverblijven en migratieroutes in kaart te brengen.

**Inventarisatieronden** Ten behoeve van de vleermuisinventarisatie zijn de inventarisatieronden verspreid over het seizoen uitgevoerd. De data van deze rondes zijn opgenomen in tabel 1.

Tabel 1: Inventarisatieronden	Activiteit	Datum	Tijdstip
	Winterverblijven	22 november 2007	avond
	Migratieroutes	17 maart 2008	avond
	Migratieroutes	4 april 2008	avond / ochtend
	Migratieroutes Zomerverblijven	29 april 2008	avond
	Zomerverblijven	5 mei 2008	ochtend

#### **Overig**

Tijdens de inventarisatie van de vleermuizen is eveneens gelet op andere soorten zoals vogels en amfibieën. Deze zijn aan de hand van zang, roep en visuele waarnemingen, alsmede sporen, geïnventariseerd.

22 november 2007

De eerste inventarisatie heeft plaatsgevonden in de namiddag en avond van 22 november 2007. Op 22 november was het circa 10 °C, bewolkt, droog en waaide er een matige, noordwestelijke wind windkracht 4.

Tijdens dit eerste locatiebezoek is het terrein in kaart gebracht en zijn mogelijke winterverblijven aangewezen. Op basis van de bevindingen tijdens het eerste bezoek is een verdere strategie bepaald.

Algemeen

Binnen het gebied van "Het Land" en "De Haven" zijn verscheidene plekken aanwezig die interessant kunnen zijn voor vleermuizen. Het gebied is vrij groot en biedt een verscheidenheid aan potentiële verblijfsplaatsen. Vanwege de grootte van het gebied wordt het gebied opgesplitst in het gedeelte "De Haven" en het gedeelte "Het Land".

De mogelijke verblijfsplaatsen die tijdens het eerste bezoek zijn aangewezen zijn in bijlage 1 opgenomen.

"Het Land"

Binnen dit deelgebied staat een aantal loodsen voor de opslag van koffie, specerijen en cacao. Omdat de loodsen voor de opslag zo droog mogelijk worden gehouden en er veel organisch materiaal ligt opgeslagen, wordt verwacht dat de temperatuur in de gebouwen vrij constant is.

De loodsen zijn bijna allemaal voorzien van spouwmuren die op verschillende plekken invliegopeningen hebben. Deze spouwmuren zijn vermoedelijk geschikt als winterverblijf.

Daarnaast ligt het gebied langs vermoedelijk goede verbindingswegen.

Waarnemingen

Alle muren van de loodsen zijn geïnspecteerd; er zijn echter geen sporen gevonden. Naar alle waarschijnlijkheid zal er geen sprake zijn van grote overwinterende koloniën vleermuizen.

Op het terrein is een torensilo aanwezig. Volgens de heer T. Verhoeven van de firma Prodelta wordt de toren regelmatig gebruikt. De aanwezige machines produceren veel geluid. Door deze verstoring is het onwaarschijnlijk dat deze toren wordt gebruikt als verblijfsplaats.

Exacte verblijfsplaatsen zijn op basis van dit eerste veldbezoek niet vastgesteld. Vermoed wordt dat de verblijven niet specifiek als winterverblijf zullen worden gebruikt. Mogelijk worden de gebouwen als zomerverblijf gebruikt. Verdere inventarisaties in het voorjaar zullen hierover meer duidelijkheid geven.

"De Haven"

Binnen dit deelgebied staan veel verschillende gebouwen van verschillende leeftijden. Sommige terreindelen waren tijdens de inventarisatie met hekken afgesloten. De locaties zijn echter wel vanaf de zijkanten bekeken.

Op deze locatie zijn mogelijkheden aanwezig voor winterverblijven in de loodsen. Exacte verblijfsplaatsen zijn op basis van dit eerste veldbezoek niet vastgesteld. Vermoed wordt dat de verblijven niet specifiek als winterverblijf zullen worden gebruikt. Mogelijk worden de gebouwen als zomerverblijf gebruikt. Verdere inventarisaties in het voorjaar zullen hierover meer duidelijkheid geven.

- 17 maart 2008** Op 17 maart is het eerste locatiebezoek in het voorjaar uitgevoerd.
- Vlak voor zonsondergang was het 9 °C, bewolkt en nagenoeg windstil. Er werd van uitgegaan dat deze temperatuur nog even zou aanhouden. Het weer sloeg echter om. De bewolking trok weg en de wind stak op, waardoor de temperatuur zakte. Toen het later weer bewolkt werd en begon te regenen en te hagelen, werden geen waarnemingen meer verwacht. Om deze reden is de inventarisatie gestaakt.
- 4 april 2008** Op 4 april is het tweede locatiebezoek uitgevoerd. De weersomstandigheden tijdens dit bezoek waren gunstig. Na zonsondergang was het circa 9 °C, bewolkt en nagenoeg windstil.
- Rond zonsopgang op 5 april was de wind iets toegenomen en was het circa 5 °C.
- "Het Land" Tijdens het avondbezoek is specifiek gekeken naar het mogelijke gebruik van de locatie. Hierbij zijn geen vleermuizen op de locatie waargenomen. Er is echter een aantal foeragerende dieren ten zuiden van het gebied over de Groenordweg waargenomen.
- Tijdens het ochtendbezoek zijn geen zwermende<sup>2</sup> dieren waargenomen. Voor de loodsen is een enkele migrerende vleermuis waargenomen.
- "De Haven" Tijdens het avondbezoek is specifiek gekeken naar het mogelijke gebruik van de locatie. Hierbij is één vleermuis foeragerend op de locatie waargenomen. Daarnaast zijn twee migrerende vleermuizen ten noorden van het gebied aan de oevers van de haven waargenomen.
- Tijdens het ochtendbezoek zijn geen zwermende dieren waargenomen.
- 29 april 2008** Op 29 april is het derde locatiebezoek uitgevoerd. De weersomstandigheden tijdens dit bezoek waren gunstig. Na zonsondergang was het circa 11 °C, licht bewolkt en zachte wind (windkracht 2 à 3).
- "Het Land" Tijdens het avondbezoek is specifiek gekeken naar het mogelijke gebruik van de locatie. Hierbij zijn vleermuizen aan de noordzijde van de locatie waargenomen. Daarnaast is een aantal foeragerende dieren ten zuiden van het gebied over de Groenordweg waargenomen.
- "De Haven" Tijdens het avondbezoek is specifiek gekeken naar het mogelijke gebruik van de locatie. Hierbij zijn vier vleermuizen foeragerend / migrerend ten noorden van het gebied aan de oevers van de haven waargenomen.

---

<sup>2</sup> Het gedrag dat vleermuizen vertonen voordat ze na een nacht foerageren weer de verblijfplaats binnengaan heet "zwermen".

**5 mei 2008**

Op 5 mei is het vierde locatiebezoek uitgevoerd. De weersomstandigheden waren erg gunstig. Rond zonsopgang was de temperatuur circa 10 °C, onbewolkt en nagenoeg windstil.

“Het Land”

Tijdens het ochtendbezoek zijn geen zwermende dieren waargenomen. Voor de loodsen is een enkele migrerende vleermuis waargenomen.

“De Haven”

Tijdens het ochtendbezoek zijn geen zwermende, foeragerende of migrerende dieren waargenomen.

Tabel 2: waarnemingen	Soort	Wetenschappelijke naam	Locatie	gedrag	Datum
	gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	De haven / het land	Foeragerend, migrerend	22-11, 4-4, 29-4, 5-5
	ruige dwergvleermuis	<i>Pipistrellus nathusii</i>	De haven / het land	Foeragerend, migrerend	22-11, 4-4, 29-4, 5-5
	laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus</i>	De haven	Migrerend	29-4, 5-5
	watervleermuis	<i>Myotis daubentonii</i>	De haven	Migrerend	22-11

<b>Resultaten</b>	Binnen het onderzoeksgebied zijn gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en watervleermuis waargenomen. Deze soorten hebben één of meerdere winterverblijven in de omgeving van het terrein. Binnen het projectgebied zijn geen belangrijke migratieroutes, foerageergebieden of vaste rust- en verblijfsplaatsen waargenomen.
"Het Land"	De gebouwen bezitten door hun constructie veel geschikte plekken die als vaste rust- en verblijfsplaats kunnen worden aangemerkt. Tijdens de inventarisaties is het gebruik van deze verblijven niet aangetoond. Het kan echter niet geheel worden uitgesloten dat sporadisch gebruik wordt gemaakt van de locatie als tijdelijke verblijfsplaats.
"De Haven"	Het gebruik van het gebied "De Haven" beperkt zich tot een migratieroute aan de noordzijde over de haven noordelijk van het projectgebied. Op het terrein van "De Haven" is een enkele keer een foeragerende vleermuis waargenomen.
Overig	Binnen het projectgebied zijn, naast vleermuizen, geen beschermde soorten waargenomen.
<b>Conclusies</b>	Binnen het projectgebied zijn geen vaste rust- en verblijfsplaatsen waargenomen. Delen van het terrein worden door gewone dwergvleermuizen, ruige dwergvleermuizen, laatvliegers en watervleermuizen gebruikt als migratieroute en / of foerageergebied. De activiteit binnen deze migratieroutes en foerageergebieden was echter zeer laag. Aangenomen kan worden dat het belang van het projectgebied voor lokale populaties vleermuizen minimaal is.

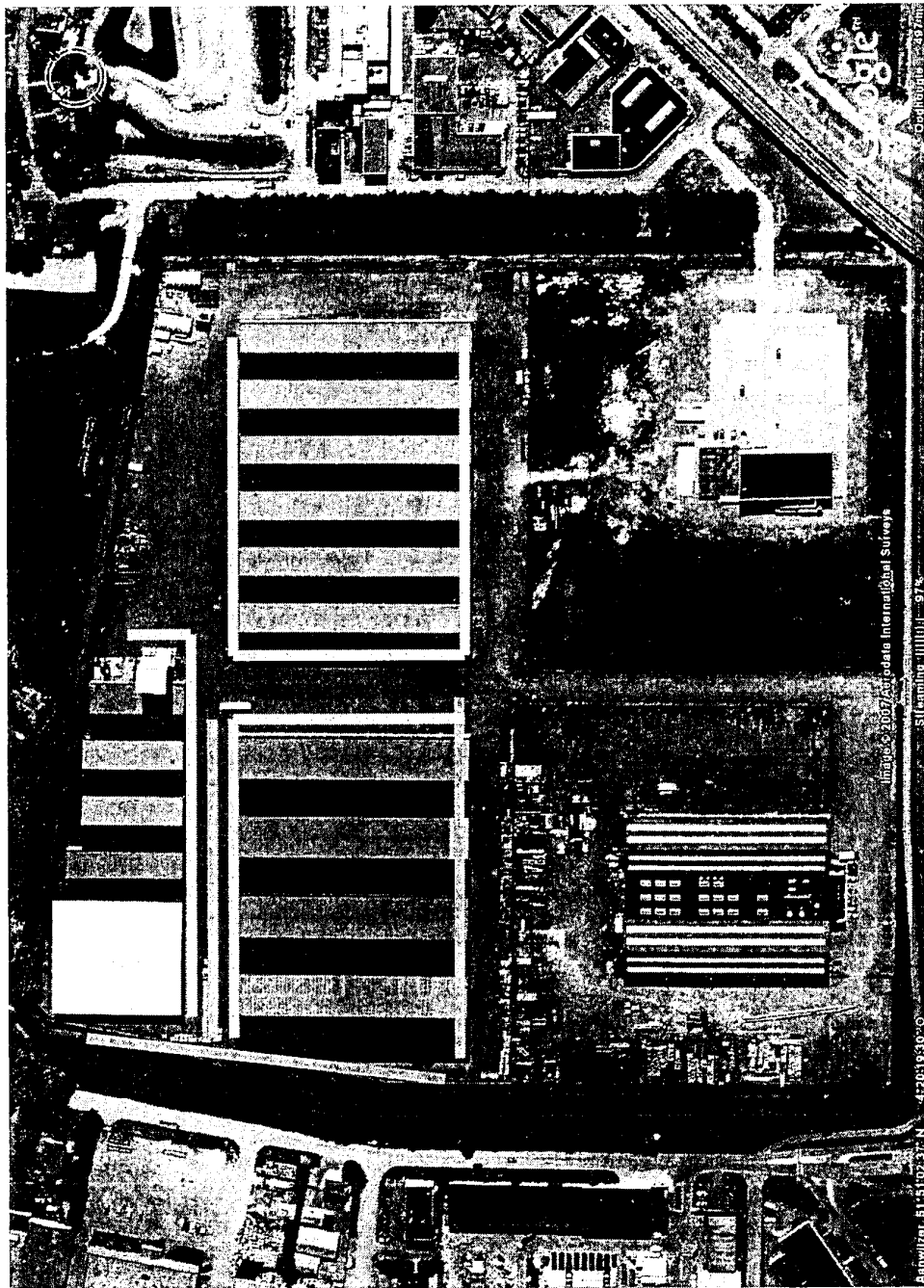
Berkel en Rodenrijs, 8 mei 2008

**Behandeld door:** Dhr. J.C.W. Cöp

**Gecontroleerd door:** Dhr. J. Koorevaar

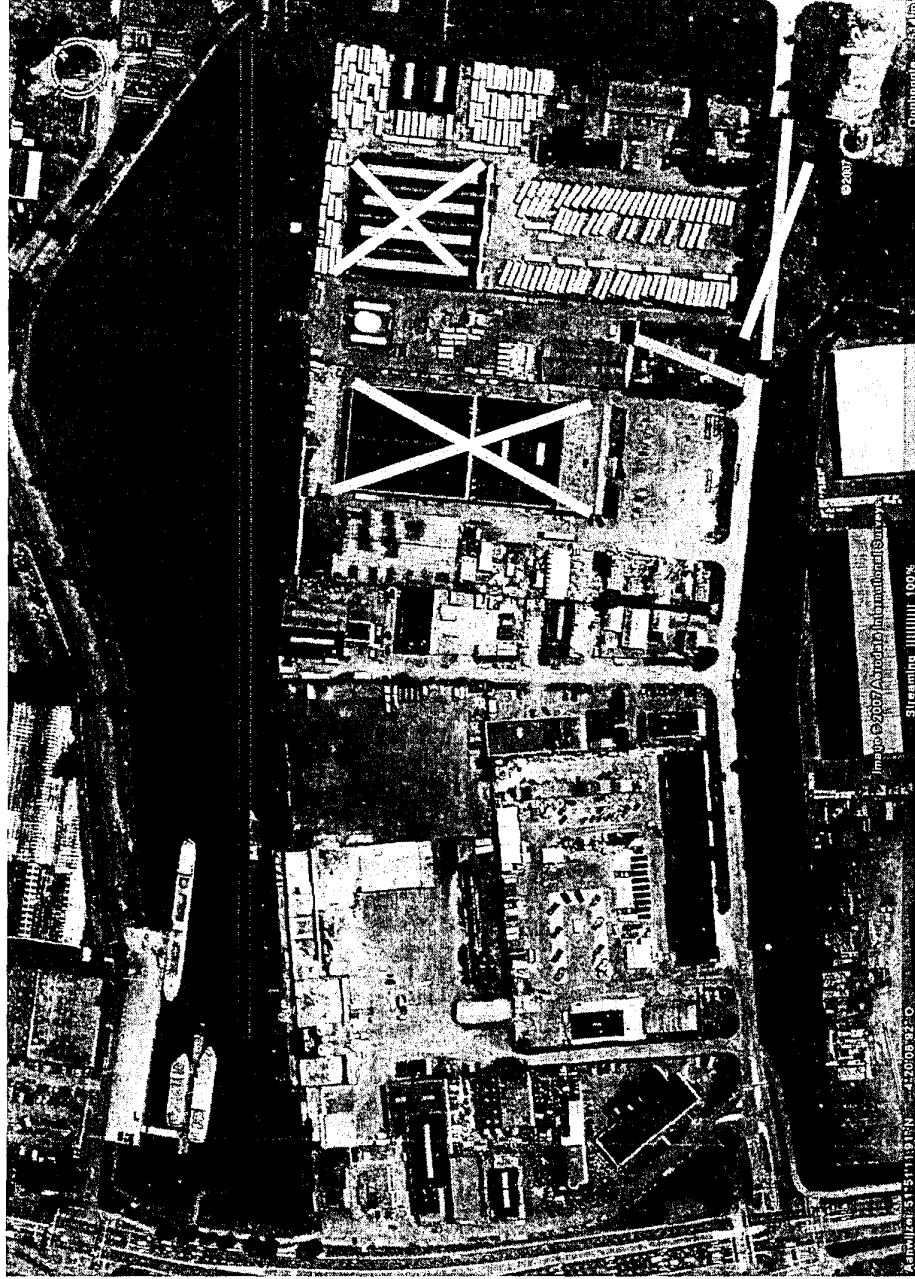
BIJLAGE 1: LUCHTFOTO PROJECTGEBIED EN AANWIJZING MOGELIJKE BIOTOPEN  
BIJLAGE 2: WAARGENOMEN ACTIVITEITEN OP LOCATIE

BIJLAGE 1: LUCHTFOTO PROJECTGEBIED EN AANWIJZING MOGELIJKE BIOTOPEN



- Het land
- Migratieroutes
- Foerageergebied
- Mogelijk winterverblijf / zomerverblijf

Projectcode: GRST1020



De Haven

—

Migratieroutes

—

Foeragegebied

—

Mogelijk winterverblijf  
 / zomerverblijf



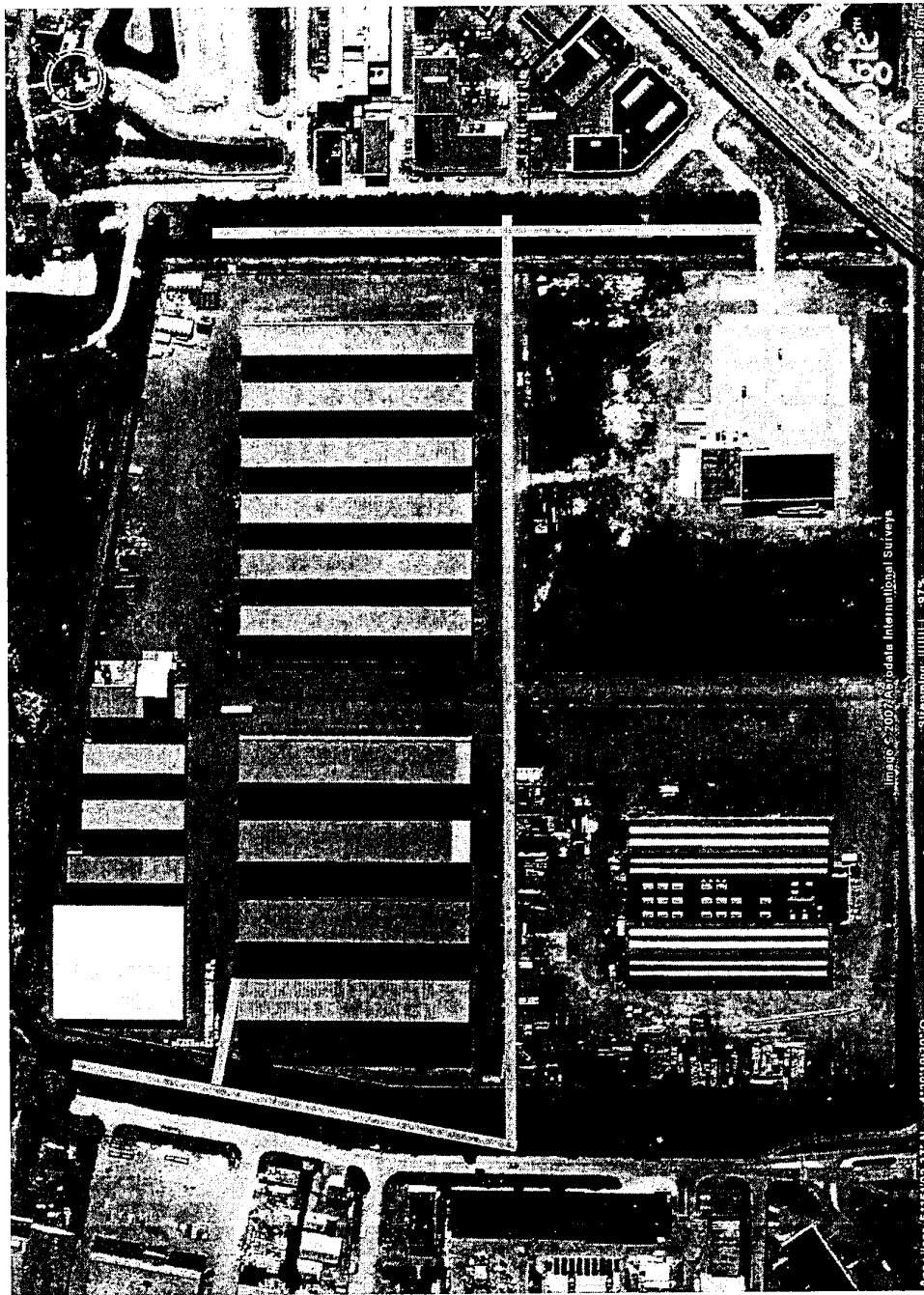
BIJLAGE 2: WAARGENOMEN ACTIVITEITEN OP LOCATIE

Het Land

— Migratieroutes

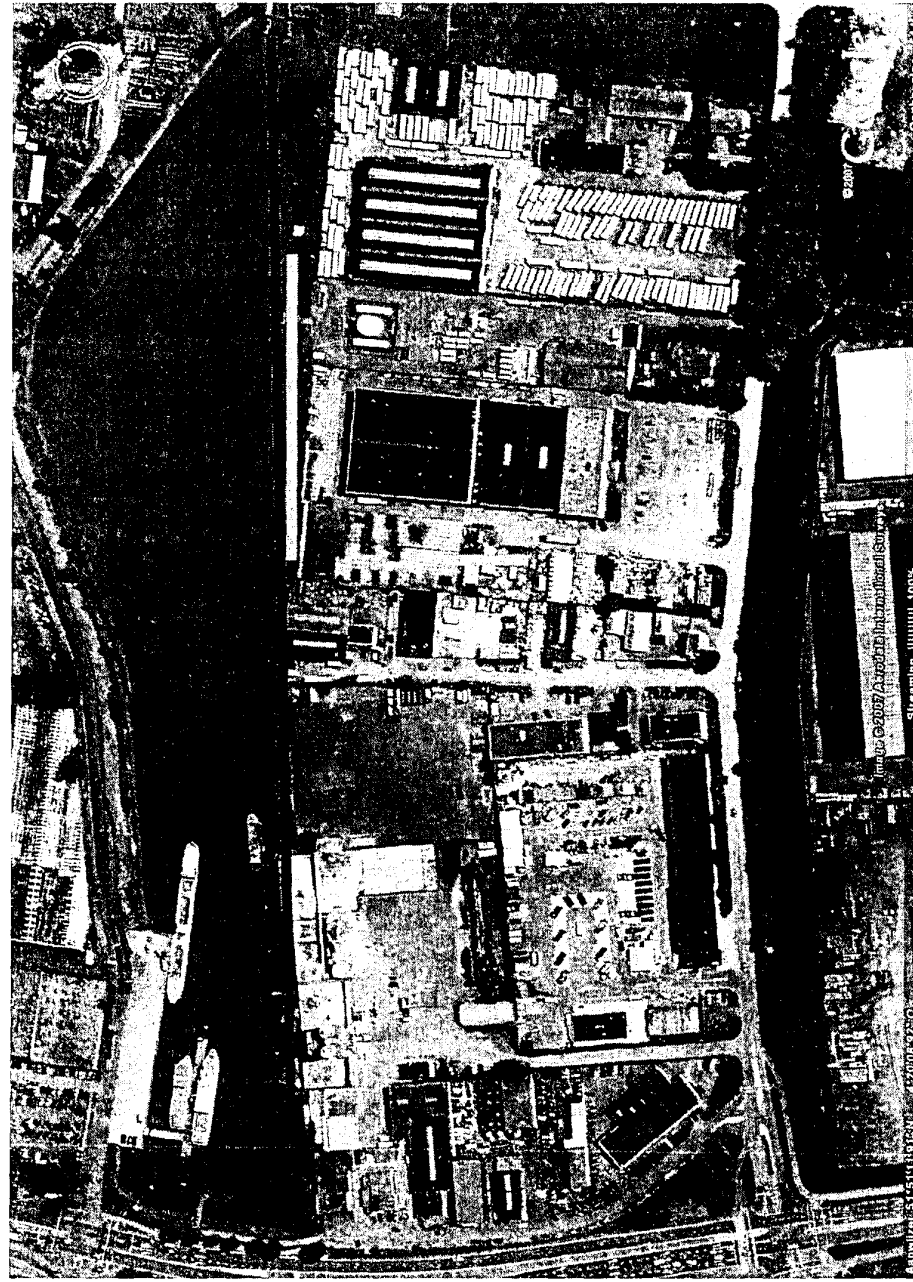
— Foeragegebied

— Mogelijk winterverblijf  
/ zomerverblijf



Projectcode: GRS71020

THEM



De Haven



Migratieroutes



Foerageergebied



Mogelijk winterverblijf / zomerverblijf

Projectcode: GRST1020

# **Natuurtoets "De Haven", De Elementen, Spijkenisse**

Definitief

Gemeente Spijkenisse

Grontmij Nederland bv  
Waddinxveen, 15 mei 2008

1  
2  
3  
4  
5  
6  
7  
8  
9  
10  
11  
12  
13  
14  
15  
16  
17  
18  
19  
20  
21  
22  
23  
24  
25  
26  
27  
28  
29  
30  
31  
32  
33  
34  
35  
36  
37  
38  
39  
40  
41  
42  
43  
44  
45  
46  
47  
48  
49  
50  
51  
52  
53  
54  
55  
56  
57  
58  
59  
60  
61  
62  
63  
64  
65  
66  
67  
68  
69  
70  
71  
72  
73  
74  
75  
76  
77  
78  
79  
80  
81  
82  
83  
84  
85  
86  
87  
88  
89  
90  
91  
92  
93  
94  
95  
96  
97  
98  
99  
100

# Verantwoording

**Titel** : Natuurtoets "De Haven",  
De Elementen, Spijkenisse

**Subtitel** :

**Projectnummer** : 243993

**Referentienummer** : 99085319 - Smith/KW


**Revisie** : D1

**Datum** : 15 mei 2008

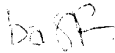
**Auteur(s)** : ir. K.C. Smith

**E-mail adres** : karin.smith@grontmij.nl

**Gecontroleerd door** : drs. G.A. Morel

**Paraaf gecontroleerd** : 

**Goedgekeurd door** : ing. C.J. Maurits

**Paraaf goedgekeurd** : 

**Contact** : Coenecoop 55  
2741 PH Waddinxveen  
Postbus 190  
2740 AD Waddinxveen  
T +31 182 62 55 00  
F +31 182 62 55 10  
midwest@grontmij.nl  
www.grontmij.nl



# Inhoudsopgave

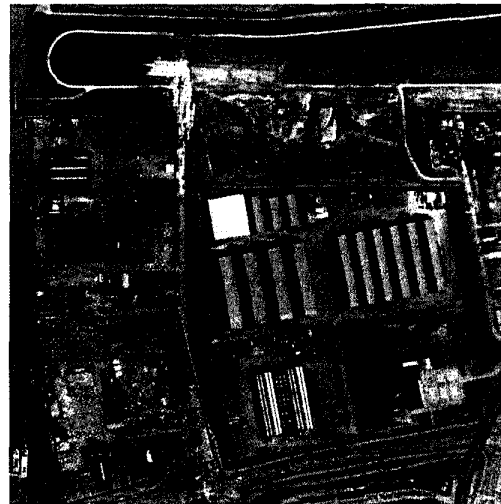
1	Inleiding .....	4
1.1	Aanleiding en doel.....	4
2	Natuurwetgeving .....	5
2.1	Inleiding .....	5
2.2	Natuurbeschermingswet.....	5
2.3	Flora- en faunawet .....	5
2.4	Provinciaal beleid .....	6
3	Inventarisatie natuurgebieden .....	7
3.1	Inleiding .....	7
3.2	Natuurbeschermingswet.....	7
3.3	Provinciaal beleid .....	7
3.4	Conclusie.....	7
4	Inventarisatie flora en fauna .....	8
4.1	Inleiding .....	8
4.2	Resultaten flora .....	8
4.3	Resultaten fauna .....	8
4.3.1	Zoogdieren .....	8
4.3.2	Vogels.....	8
4.3.3	Amfibieën, reptielen en vissen .....	9
4.3.4	Vlinders en libellen .....	9
4.4	Conclusie inventarisatie .....	9
5	Effectenanalyse.....	10
5.1	Inleiding .....	10
5.2	Zoogdieren .....	10
5.3	Amfibieën .....	10
5.4	Vogels.....	10
6	Toetsing aan de Natuurwetgeving .....	11
6.1	Natuurbeschermingswet.....	11
6.2	Flora- en faunawet .....	11
6.3	Provinciaal beleid .....	11
6.4	Conclusie.....	11
7	Literatuur .....	12

# 1 Inleiding

## 1.1 Aanleiding en doel

De Gemeente Spijkenisse heeft het voornemen om het plangebied De Elementen geheel opnieuw in te richten, zodat een nieuwe woonwijk en commerciële dienstverlening gerealiseerd kunnen worden. In het plangebied De Elementen worden circa 3.000 woningen en minimaal 3.500 vierkante meter oppervlakte in onderbouw voor commerciële dienstverlening, voorzieningen en kantoren met bijbehorende infrastructuur en recreatieve groenvoorzieningen gerealiseerd. Het te ontwikkelen gebied wordt onderverdeeld in 'De Dijk', 'Het Park', 'Het Land', en 'De Haven'.

Momenteel is de gemeente Spijkenisse bezig met het realiseren van De Haven (zie figuur 1).



Figuur 1: ligging plangebied "De Haven"

Door middel van deze natuurtoets wordt bepaald welke beschermde flora- en faunasoorten in het plangebied aanwezig zijn en of de herinrichting van het plangebied betekent dat verbodsbepalingen overtreden worden en derhalve een ontheffing of vergunning aangevraagd moet worden of dat er een compensatieplan moet worden opgesteld.

Voor het opstellen van deze natuurtoets is gebruik gemaakt van de gegevens die reeds aanwezig zijn. Ter aanvulling is een vleermuisinventarisatie uitgevoerd.



## 2 Natuurwetgeving

### 2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de wet- en regelgeving voor natuur, die van toepassing is op de geplande werkzaamheden, nader toegelicht.

### 2.2 Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet 1998 is per 1 oktober 2005 in werking getreden en vervangt de Natuurbeschermingswet van 1968. De huidige Natuurbeschermingswet regelt de bescherming van Beschermden Natuurmonumenten en de Speciale Beschermingszones op grond van de Habitat- en Vogelrichtlijn geregeld.

De natuurlijke kwaliteiten van een aantal robuuste systemen in Nederland worden momenteel door de EU-lidstaten vastgelegd in een Europees ecologisch netwerk (Natura 2000) dat in 2010 voltooid moet worden. Gebieden die in het kader van Natuurbeschermingswet zijn of worden aangewezen als Speciale Beschermingszone, vallen hieronder. Bij de bescherming van Natura2000-gebieden staan de instandhoudingsdoelstellingen van de Habitat- en Vogelrichtlijn centraal.

### 2.3 Flora- en faunawet

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht, die onder andere de Vogelwet, Jachtwet en soortbescherming uit de Natuurbeschermingswet vervangt. De wetgeving is gericht op de bescherming van individuele plant- en diersoorten op nationaal niveau. Vanaf 23 februari 2005 is de wet gewijzigd en zijn de beschermde soorten in drie categorieën verdeeld voor wat betreft de ontheffingsplicht:

#### Algemeen beschermde soorten (tabel 1 soorten)

Voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling, bestendig gebruik of bestendig beheer geldt een vrijstelling. Een ontheffing is niet noodzakelijk.

#### Overige soorten (tabel 2 soorten)

Voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling, bestendig gebruik of bestendig beheer is vrijstelling mogelijk, mits de werkzaamheden volgens een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode worden uitgevoerd. Indien niet volgens een gedragscode wordt gewerkt, is een ontheffing nodig. De ontheffingsaanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets: de werkzaamheden tasten de duurzame instandhouding van de soort niet aan.

#### Soorten bijlage IV Habitatrichtlijn en bijlage 1 AMvB (tabel 3 soorten)

Voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling moet altijd een ontheffing aangevraagd worden. De ontheffingsaanvraag wordt beoordeeld volgens de zware toets: de werkzaamheden tasten de duurzame instandhouding van de soort niet aan, er is geen alternatief en er is sprake van een bij de wet genoemd belang. Voor vogels en werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud is vrijstelling mogelijk, mits gewerkt wordt volgens een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode.

Indien niet volgens een gedragscode wordt gewerkt, is voor vogels een ontheffing nodig. De ontheffingsaanvraag wordt beoordeeld volgens de zware toets: de werkzaamheden tasten de duurzame instandhouding van de soort niet aan, er is geen alternatief en er is sprake van een bij de wet genoemd belang. Voor het verstoren van broedende vogels of het aantasten van hun nesten (voor zover deze in gebruik zijn), is geen ontheffing mogelijk.

Daarnaast geldt voor alle in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving de zogenoemde 'zorgplicht' (artikel 2 van de Flora- en faunawet). De zorgplicht houdt in dat iedereen die weet of vermoedt dat zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen veroorzaakt voor flora- of faunasoorten, verplicht is dergelijk handelen zoveel mogelijk achterwege te laten dan wel die gevolgen te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken.

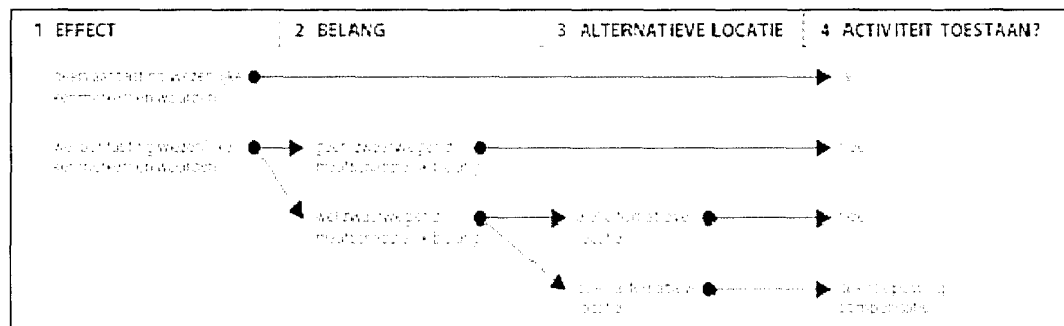
#### 2.4 Provinciaal beleid

Het Structuurschema Groene Ruimte is vervangen door de Nota Ruimte. Deze Nota bepaalt het beleidskader voor de duurzame ontwikkeling en een verantwoord toekomstig grondgebruik in het landelijke gebied in onder andere de vorm van de Ecologische hoofdstructuur (EHS), de Randstad groenstructuur en het Groene Hart. De EHS is een samenhangend netwerk van bestaande en te ontwikkelen natuurgebieden en wordt gevormd door kerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden en ecologische verbindingzones.

De EHS is op provinciaal niveau uitgewerkt tot de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS) met kerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden en ecologische verbindingzones. Deze verbindingzones staan beschreven in het rapport Ecologische verbindingzones in Zuid-Holland (vastgesteld in 1997). Aantasting van PEHS gebieden is compensatieplichtig.

Voor de provincie Zuid-Holland geldt tevens dat aantasting van leefgebieden of groeiplaatsen van Rode lijstsoorten gecompenseerd moet worden.

Het afwegingskader waaruit kan volgen dat compensatie nodig is gaat volgens het 'nee, tenzij principe' (figuur 2). Hoe de compensatie vervolgens vorm krijgt is uitgewerkt in het compensatiebeginsel.



Figuur 2 Beslisschema van 'nee, tenzij-principe'

### 3 Inventarisatie natuurgebieden

#### 3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk is de ligging van het plangebied ten opzichte van beschermde natuurgebieden beschreven. Het betreffen gebieden die beschermd zijn in het kader van de Natuurbeschermingswet en het provinciaal beleid.

De aanwezigheid van beschermde soorten in het kader van de Flora- en faunawet of het kader van het provinciaal beleid komt in het volgende hoofdstuk aan de orde.

#### 3.2 Natuurbeschermingswet

In de directe omgeving, op circa 0,5 kilometer afstand van De Haven, liggen natuurgebieden die wettelijk beschermd zijn. Het betreft de Oude Maas, een zoetwatertijdgebied dat uit meerdere gebieden bestaat langs de Oude Maas (figuur 3). De Oude Maas is aangemeld als speciale beschermingszone onder de Habitatrictlijn. De kenmerkende habitattypen voedselrijke zoomvormende ruigten en alluviale bossen vormen een geschikt biotoop voor de noordse woelmuis. Momenteel wordt de Oude Maas aangewezen als Habitatrictlijngebied en Natura 2000 gebied.

#### 3.3 Provinciaal beleid

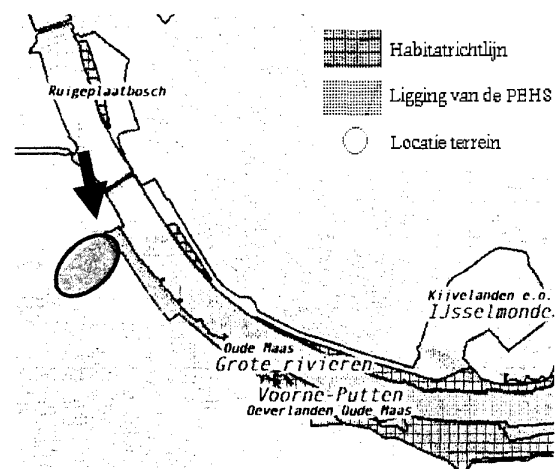
Het oostelijke deel van De Elementen heeft lange tijd tot de PEHS behoord, waardoor

De Haven aan een PEHS gebied zou grenzen. Tijdens het vaststellen van het Provinciaal Streekplan RR2020 in december 2005 is echter besloten De Elementen in zijn geheel aan te duiden als 'te ontwikkelen stads- en dorpsgebied'. De Haven grenst hierdoor niet meer aan een PEHS gebied, maar ligt op tientallen meters van het PEHS gebied de Oude Maas af.

Nabij De Haven bevinden zich geen ecologische verbindingzones.

#### 3.4 Conclusie

- Het plangebied ligt niet in de beïnvloedings sfeer van een Natuurbeschermingswetgebied.
- Het plangebied ligt niet in, maar wel nabij een PEHS gebied; de Oude Maas.
- Het plangebied ligt niet in of nabij een ecologische verbindingzone.



Figuur 3: plangebied t.o.v. NB en PEHS gebieden

## 4 Inventarisatie flora en fauna

### 4.1 Inleiding

In 2002 en 2003 zijn de actuele en potentiële natuur- en landschappelijke waarden in het plangebied De Elementen geïnventariseerd door de Stichting Natuur en Landschap Voorne-Putten. In 2005 heeft de stichting een quick-scan uitgevoerd naar de natuurwaarden. Omdat de reeds uitgevoerde inventarisaties door Stichting Natuur en Landschap Voorne-Putten voornamelijk in het najaar hebben plaatsgevonden en de precieze locatie van de inventarisaties niet duidelijk waren is in 2006 opnieuw een quick-scan natuur uitgevoerd voor het plangebied De Elementen. Tegelijkertijd is er voor het te saneren deel van het terrein een natuurtoets uitgevoerd. Aangezien alleen in het te saneren deel van het plangebied de omstandigheden geschikt waren voor eventuele beschermde florasoorten en de Rode lijstsoort spotvogel, die in 2002/2003 broedend in het plangebied De Elementen is aangetroffen, is alleen voor dit deel opnieuw een flora- en broedvogelinventarisatie uitgevoerd. De inventarisaties zijn in juli 2006 door een specialist van Grontmij | AquaSense verricht.

Uit de quick-scan natuur voor De Elementen en de natuurtoets voor het te saneren gedeelte, is gebleken dat er mogelijk beschermde vleermuizen in het plangebied aanwezig zouden kunnen zijn (Grontmij, 2006). Om deze reden is in 2007-2008 een inventarisatie verricht naar de aanwezigheid van vleermuizen in het gedeelte De Haven, waar op korte termijn werkzaamheden verricht gaan worden. De inventarisatie naar vleermuizen is uitgevoerd in de winter van 2007 en het voorjaar van 2008 (VanderHelm Milieubeheer, 2008).

### 4.2 Resultaten flora

Gedurende het veldbezoek, dat in het kader van de quick-scan natuur voor De Elementen is gebracht, is in De Haven geen beschermde flora of Rode lijstsoorten aangetroffen. Deze zijn ook niet te verwachten aangezien op het terrein geen geschikt biotoop aanwezig is (Grontmij, 2006). Het terrein bestaat uit verschillende afzonderlijke bedrijventerreinen met hier en daar wat hogere begroeiing.

### 4.3 Resultaten fauna

#### 4.3.1 Zoogdieren

In de quick-scan natuur voor De Elementen wordt aangegeven dat de tabel 1 soorten egel, mol, konijn, bosmuis en veldmuis een leefgebied hebben (Grontmij, 2006). Gezien het feit dat er amper groen in De Haven aanwezig is, is te verwachten dat deze diersoorten een enkele keer zijn waar te nemen binnen het plangebied.

In De Haven staan echter diverse gebouwen en loodsen, waarvan er een paar enige tijd leeg staan, die geschikt kunnen zijn voor vleermuizen. In de winter van 2007 is één ronde uitgevoerd op 22 november 2007. Gedurende deze inventarisatie zijn mogelijke winterverblijfplaatsen aangetroffen in de loodsen. Exacte winterverblijfplaatsen zijn na nader onderzoek echter niet aangetroffen. In het voorjaar van 2008 zijn drie rondes uitgevoerd op 4 april, 29 april en 5 mei. Gedurende deze inventarisaties zijn drie tot vier vleermuizen aangetroffen. Het betroffen de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en watervleermuis (allen tabel 3 soorten) die foeragerend of migrerend aangetroffen zijn. Ten noorden van De Haven bevindt zich een migratieroute, maar gezien het laag aantal waargenomen vleermuizen kan worden aangenomen dat deze van minimaal belang is (VanderHelm Milieubeheer, 2008).

#### 4.3.2 Vogels

Gedurende het veldbezoek, dat in het kader van de quick-scan natuur voor De Elementen is gebracht, zijn geen broedende vogels aangetroffen. De aanwezige gebouwen en enkele boom

of struikgewas bieden echter in principe een mogelijke broedlocatie. Een mogelijke broedlocatie voor Rode lijstsoorten is in De Elementen echter niet aanwezig en dus ook niet in De Haven (Grontmij, 2006).

#### 4.3.3 Amfibieën, reptielen en vissen

In De Elementen zijn enkele slootjes aanwezig waar de tabel 1 soorten bruine kikker, gewone pad, middelste groene kikker en kleine watersalamander een leefgebied zouden kunnen vinden. Door het ontbreken van een geschikt biotoop is niet te verwachten dat strikt beschermde amfibieën of beschermde reptielen en vissen in het plangebied voorkomen (Grontmij, 2006). Mogelijk dat in De Haven een enkele keer een amfibie aangetroffen kan worden.

#### 4.3.4 Vlinders en libellen

Gedurende het veldbezoek, dat in het kader van de quick-scan natuur voor De Elementen is gebracht zijn geen beschermde vlinder- en libellensoorten aangetroffen. Door het ontbreken van geschikte specifieke biotopen in De Elementen en dus ook in De Haven, zijn alleen landelijk algemene, niet beschermde soorten te verwachten.

### 4.4 Conclusie inventarisatie

- In De Haven zouden de tabel 1 soorten egel, mol, konijn, bosmuis, veldmuis, bruine kikker, gewone pad, middelste groene kikker en kleine watersalamander waargenomen kunnen worden.
- In De Haven foerageren en migreren een enkele gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en watervleermuis (allen tabel 3 soorten). Gezien het laag aantal waargenomen vleermuizen kan worden aangenomen dat het plangebied van minimaal belang is (VanderHelm Milieubeheer, 2008).
- Verspreid over het plangebied zijn enkele broedmogelijkheden aanwezig voor vogels.

## **5 Effectenanalyse**

### **5.1 Inleiding**

In dit hoofdstuk wordt aangegeven wat de effecten zijn van de voorgenomen werkzaamheden en inrichting op de aanwezige beschermde soorten.

### **5.2 Zoogdieren**

De tabel 1 soorten egel, mol, konijn, bosmuis en veldmuis, die mogelijk een enkele keer zijn waar te nemen in De Haven zullen geen negatieve effecten ondervinden van de geplande sloop- en bouwwerkzaamheden. De Haven betreft geen (belangrijk) leefgebied voor deze landelijk algemeen voorkomende soorten.

De aanwezige vleermuizen zullen ook geen negatieve effecten ondervinden van de geplande sloop- en bouwwerkzaamheden. Aangezien er enkele exemplaren aangetroffen zijn, is aan te nemen dat de aanwezige foerageer en migreer mogelijkheden van minimaal belang is.

### **5.3 Amfibieën**

De tabel 1 soorten bruine kikker, gewone pad, middelste groene kikker en kleine watersalamander, die mogelijk een enkele keer zijn waar te nemen in De Haven zullen geen negatieve effecten ondervinden van de geplande sloop- en bouwwerkzaamheden. De Haven betreft geen (belangrijk) leefgebied voor deze soorten.

### **5.4 Vogels**

Mogelijk dat door de sloopwerkzaamheden enkele broedlocaties verdwijnen. Zolang de werkzaamheden buiten het broedseizoen worden uitgevoerd zullen deze soorten geen verstoring ondervinden.

## 6 Toetsing aan de Natuurwetgeving

### 6.1 Natuurbeschermingswet

Het plangebied ligt niet in de beïnvloedingssfeer van een Natuurbeschermingswetgebied. Het aanvragen van een vergunning is niet noodzakelijk.

### 6.2 Flora- en faunawet

In De Haven komen de soorten egel, mol, konijn, bosmuis, huismuis bruine kikker, gewone pad, middelste groene kikker en kleine watersalamander voor. Deze tabel 1 soorten vallen binnen de vrijstellingsregeling, waarvoor geen ontheffing aangevraagd moet worden.

De gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en watervleermuis zijn tabel 3 soorten. Aangezien gedurende de inventarisaties maar enkele exemplaren foeragerend en migrerend zijn aangetroffen is aan te nemen dat het plangebied van minimaal belang is. Negatieve effecten zullen de vleermuizen dan ook niet ondervinden van de geplande sloop- en bouwwerkzaamheden. Het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk.

Voor het verstoren van broedvogels wordt geen ontheffing verleend. Om verstoring te voorkomen dienen de werkzaamheden buiten het broedseizoen uitgevoerd te worden. Het broedseizoen loopt globaal van maart tot augustus. Vogels kunnen echter ook eerder of later broeden. Als voorzien wordt dat de werkzaamheden gedurende het broedseizoen moeten worden uitgevoerd, is het toegestaan het plangebied voor aanvang van het broedseizoen ongeschikt te maken voor broedvogels. Indien de werkzaamheden vlak voor of na het broedseizoen aanvangen, moet het terrein gecontroleerd worden op het voorkomen van broedende vogels. Zolang er geen vogels broeden, is het mogelijk de werkzaamheden voort te zetten.

### 6.3 Provinciaal beleid

Het plangebied ligt niet in de PEHS of een ecologische verbindingszone. Wel ligt De Haven nabij een PEHS gebied. De geplande werkzaamheden zullen echter geen negatief effect hebben op dit gebied, omdat externe effecten gezien de afstand niet verwacht worden. Verdere procedures zijn in dit kader dan ook niet aan de orde.

Rode lijst soorten zijn niet aanwezig in De Haven.

### 6.4 Conclusie

- In het kader van de Natuurbeschermingswet is het niet noodzakelijk een vergunning aan te vragen.
- In het kader van de Flora- en faunawet is het niet noodzakelijk een ontheffing aan te vragen voor de tabel 1 soorten egel, mol, konijn, bosmuis, huismuis bruine kikker, gewone pad, middelste groene kikker en kleine watersalamander.
- In het kader van de Flora- en faunawet is het niet noodzakelijk een ontheffing aan te vragen voor de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en watervleermuis.
- In het kader van de Flora- en faunawet is het niet noodzakelijk een ontheffing aan te vragen voor broedende vogels, mits deze niet verstoord worden (zie paragraaf 6.2)
- In het kader van het provinciaal beleid hoeven geen verdere procedures doorlopen te worden.

## **7      Literatuur**

VanderHelm Milieubeheer. 2008. Gebiedsinventarisatie "Het Land en De Haven" te Spijkenisse. VanderHelm Milieubeheer, Berkel en Rodenrijs.

Grontmij Nederland bv. 2006. Natuurtoets De Elementen, Spijkenisse. Grontmij Nederland bv, Waddinxveen.





## Gebiedsinventarisatie "Het Land en De Haven" te Spijkenisse

### Algemene gegevens

Opdrachtgever: Grontmij Nederland b.v.  
T.a.v. mevrouw K. Smith  
Postbus 190  
2740 AD Waddinxveen

Uw referentie: PN 243993

Datum: 8 mei 2008

Locatie: "Het Land" en "De Haven" te Spijkenisse

Adviesbureau: VanderHelm Milieubeheer B.V.  
Nobelsingel 2  
2652 XA Berkel en Rodenrijs

Projectcode: GRS71020

Behandeld door: Dhr. J.C.W. Cöp

**Aanleiding:** Aanleiding tot deze inventarisatie is de geplande sloop van de aanwezige loodsen en de herinrichting van het gebied.

**Doel:** Het doel van deze inventarisatie is het verkrijgen van verspreidingsgegevens van vleermuizen en het in kaart brengen van winter-, zomer- en kraamverblijven, alsmede migratieroutes en foerageergebieden.

**Kwaliteitsborging:** De inventarisatie is uitgevoerd door ter zake kundige personen op het gebied van onder andere vleermuizen.

Deze inventarisatie betreft slechts een momentopname op basis van "best professional judgement". Eventuele migratie van dieren kan in een later stadium in andere waarnemingen resulteren. Dit wordt echter op korte termijn niet waarschijnlijk geacht.

**Gebiedsomschrijving** Het projectgebied is gelegen nabij de zuidoever van de Oude Maas, aan de noordzijde van het Zuid-Hollandse eiland Voorne-Putten.

Het gebied is onder te verdelen in de deelgebieden:

- Het Land
- De Haven

**Het Land**

Het terrein van "Het Land" is het meest zuidelijke deel van de projectlocatie en wordt omsloten door de Schenkelweg, Groenoordweg en de Elementenweg.

Op de locatie zijn verscheidene loodsen aanwezig voor de opslag van onder andere koffie en cacao.

De loodsen op de locatie worden niet verwarmd maar hebben spouwmuren ten behoeve van isolatie. De daken van de loodsen bestaan uit golfplaten of staalplaten met bitumineuze bedekking.

Op de locatie is nagenoeg geen begroeiing aanwezig.

**De Haven**

Het terrein van "De Haven" bestaat uit verschillende afzonderlijke bedrijventerreinen en is gelegen tussen de Elementenweg, Schenkelweg en de haven.

Op het terrein zijn verscheidene loodsen en bedrijfsgebouwen aanwezig van verschillende leeftijden en makelij. De gebouwen aan de oostzijde zijn enige tijd leegstaand.

Op verscheidene plaatsen zijn hogere begroeiingen aanwezig.

**Werkmethode**

Van april tot en met juli bevinden vleermuizen zich in de kraamkolonies. Zij kunnen in deze kolonies worden waargenomen wanneer ze uitvliegen om te gaan foerageren. Buiten deze periode kunnen alleen zomerverblijven, tussenverblijven, foerageergebieden en migratieroutes worden vastgesteld. In augustus en september kunnen baltsplaatsen worden waargenomen. Winterverblijven kunnen eind oktober / begin november worden vastgesteld.

De veldwerkzaamheden zijn 's ochtends uitgevoerd rond zonsopkomst en 's avonds rond zonsondergang.

Bij de inventarisatie in verschillende seizoenen wordt onderscheid gemaakt tussen de volgende activiteiten:

- activiteit rond winterverblijven
- activiteit migratieroutes
- activiteit foerageergebieden
- activiteit rond zomerverblijven

Tijdens alle ronden wordt aandacht geschonken aan foerageergebieden.

Tijdens de inventarisatie zijn middels een bat-detector<sup>1</sup> en zichtwaarnemingen soort en gedrag bepaald. Hierbij zijn, voor zover van toepassing, vliegroutes,

<sup>1</sup> Een bat-detector zet de voor de mens onhoorbare ultrasone geluiden, die door vleermuizen voor navigatie worden gebruikt, om naar voor de mens hoorbare tonen. Toegepaste detectoren zijn de Batbox III en de Peterson 240X.

jachtbiotoop en verblijven in kaart gebracht. In geval van twijfel met betrekking tot het geproduceerde ultrasonische geluid zijn opnames gemaakt. De opnames zijn met toegepaste software geanalyseerd.

De inventarisatie heeft zich voornamelijk gericht op de locatie zelf, maar er is ook gekeken naar de omgeving. Ten behoeve van de inventarisatie zijn op verschillende momenten in het seizoen inventarisatieronden uitgevoerd.

De waargenomen soorten zijn opgenomen in tabel 2. In bijlage 2 is de locatie van de waarneming weergegeven.

#### **Uitvoering**

De inventarisaties zijn uitgevoerd in een team van twee personen.

Tijdens het eerste locatiebezoek zijn mogelijke winterverblijven van vleermuizen geïnventariseerd. Tevens zijn mogelijk geschikte biotopen en hun gebruik aangewezen.

De vervolfbezoeken waren erop gericht om eventuele kraamverblijven, zomerverblijven en migratieroutes in kaart te brengen.

#### **Inventarisatieronden**

Ten behoeve van de vleermuisinventarisatie zijn de inventarisatieronden verspreid over het seizoen uitgevoerd. De data van deze ronden zijn opgenomen in tabel 1.

Tabel 1: Inventarisatieronden	Activiteit	Datum	Tijdstip
	Winterverblijven	22 november 2007	avond
	Migratieroutes	17 maart 2008	avond
	Migratieroutes	4 april 2008	avond / ochtend
	Migratieroutes Zomerverblijven	29 april 2008	avond
	Zomerverblijven	5 mei 2008	ochtend

#### **Overig**

Tijdens de inventarisatie van de vleermuizen is eveneens gelet op andere soorten zoals vogels en amfibieën. Deze zijn aan de hand van zang, roep en visuele waarnemingen, alsmede sporen, geïnventariseerd.

22 november 2007

De eerste inventarisatie heeft plaatsgevonden in de namiddag en avond van 22 november 2007. Op 22 november was het circa 10 °C, bewolkt, droog en waaide er een matige, noordwestelijke wind windkracht 4.

Tijdens dit eerste locatiebezoek is het terrein in kaart gebracht en zijn mogelijke winterverblijven aangewezen. Op basis van de bevindingen tijdens het eerste bezoek is een verdere strategie bepaald.

Algemeen

Binnen het gebied van "Het Land" en "De Haven" zijn verscheidene plekken aanwezig die interessant kunnen zijn voor vleermuizen. Het gebied is vrij groot en biedt een verscheidenheid aan potentiële verblijfsplaatsen. Vanwege de grootte van het gebied wordt het gebied opgesplitst in het gedeelte "De Haven" en het gedeelte "Het Land".

De mogelijke verblijfsplaatsen die tijdens het eerste bezoek zijn aangewezen zijn in bijlage 1 opgenomen.

"Het Land"

Binnen dit deelgebied staat een aantal loodsen voor de opslag van koffie, specerijen en cacao. Omdat de loodsen voor de opslag zo droog mogelijk worden gehouden en er veel organisch materiaal ligt opgeslagen, wordt verwacht dat de temperatuur in de gebouwen vrij constant is.

De loodsen zijn bijna allemaal voorzien van spouwmuren die op verschillende plekken invliegopeningen hebben. Deze spouwmuren zijn vermoedelijk geschikt als winterverblijf.

Daarnaast ligt het gebied langs vermoedelijk goede verbindingswegen.

Waarnemingen

Alle muren van de loodsen zijn geïnspecteerd; er zijn echter geen sporen gevonden. Naar alle waarschijnlijkheid zal er geen sprake zijn van grote overwinterende koloniën vleermuizen.

Op het terrein is een torensilos aanwezig. Volgens de heer T. Verhoeven van de firma Prodelta wordt de toren regelmatig gebruikt. De aanwezige machines produceren veel geluid. Door deze verstoring is het onwaarschijnlijk dat deze toren wordt gebruikt als verblijfsplaats.

Exacte verblijfsplaatsen zijn op basis van dit eerste veldbezoek niet vastgesteld. Vermoed wordt dat de verblijven niet specifiek als winterverblijf zullen worden gebruikt. Mogelijk worden de gebouwen als zomerverblijf gebruikt. Verdere inventarisaties in het voorjaar zullen hierover meer duidelijkheid geven.

"De Haven"

Binnen dit deelgebied staan veel verschillende gebouwen van verschillende leeftijden. Sommige terreindelen waren tijdens de inventarisatie met hekken afgesloten. De locaties zijn echter wel vanaf de zijkanten bekeken.

Op deze locatie zijn mogelijkheden aanwezig voor winterverblijven in de loodsen. Exacte verblijfsplaatsen zijn op basis van dit eerste veldbezoek niet vastgesteld. Vermoed wordt dat de verblijven niet specifiek als winterverblijf zullen worden gebruikt. Mogelijk worden de gebouwen als zomerverblijf gebruikt. Verdere inventarisaties in het voorjaar zullen hierover meer duidelijkheid geven.

**17 maart 2008**

Op 17 maart is het eerste locatiebezoek in het voorjaar uitgevoerd.

Vlak voor zonsondergang was het 9 °C, bewolkt en nagenoeg windstil. Er werd van uitgegaan dat deze temperatuur nog even zou aanhouden. Het weer sloeg echter om. De bewolking trok weg en de wind stak op, waardoor de temperatuur zakte. Toen het later weer bewolkt werd en begon te regenen en te hagelen, werden geen waarnemingen meer verwacht. Om deze reden is de inventarisatie gestaakt.

**4 april 2008**

Op 4 april is het tweede locatiebezoek uitgevoerd. De weersomstandigheden tijdens dit bezoek waren gunstig. Na zonsondergang was het circa 9 °C, bewolkt en nagenoeg windstil.

Rond zonsopgang op 5 april was de wind iets toegenomen en was het circa 5 °C.

"Het Land"

Tijdens het avondbezoek is specifiek gekeken naar het mogelijke gebruik van de locatie. Hierbij zijn geen vleermuizen op de locatie waargenomen. Er is echter een aantal foeragerende dieren ten zuiden van het gebied over de Groenordweg waargenomen.

Tijdens het ochtendbezoek zijn geen zwermende<sup>2</sup> dieren waargenomen. Voor de loodsen is een enkele migrerende vleermuis waargenomen.

"De Haven"

Tijdens het avondbezoek is specifiek gekeken naar het mogelijke gebruik van de locatie. Hierbij is één vleermuis foeragerend op de locatie waargenomen. Daarnaast zijn twee migrerende vleermuizen ten noorden van het gebied aan de oevers van de haven waargenomen.

Tijdens het ochtendbezoek zijn geen zwermende dieren waargenomen.

**29 april 2008**

Op 29 april is het derde locatiebezoek uitgevoerd. De weersomstandigheden tijdens dit bezoek waren gunstig. Na zonsondergang was het circa 11 °C, licht bewolkt en zachte wind (windkracht 2 à 3).

"Het Land"

Tijdens het avondbezoek is specifiek gekeken naar het mogelijke gebruik van de locatie. Hierbij zijn vleermuizen aan de noordzijde van de locatie waargenomen. Daarnaast is een aantal foeragerende dieren ten zuiden van het gebied over de Groenordweg waargenomen.

"De Haven"

Tijdens het avondbezoek is specifiek gekeken naar het mogelijke gebruik van de locatie. Hierbij zijn vier vleermuizen foeragerend / migrerend ten noorden van het gebied aan de oevers van de haven waargenomen.

<sup>2</sup> Het gedrag dat vleermuizen vertonen voordat ze na een nacht foerageren weer de verblijfplaats binnengaan heet "zwermen".

5 mei 2008

Op 5 mei is het vierde locatiebezoek uitgevoerd. De weersomstandigheden waren erg gunstig. Rond zonsopgang was de temperatuur circa 10 °C, onbewolkt en nagenoeg windstil.

“Het Land”

Tijdens het ochtendbezoek zijn geen zwermende dieren waargenomen. Voor de loodsen is een enkele migrerende vleermuis waargenomen.

“De Haven”

Tijdens het ochtendbezoek zijn geen zwermende, foeragerende of migrerende dieren waargenomen.

Tabel 2: waarnemingen	Soort	Wetenschappelijke naam	Locatie	gedrag	Datum
	gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	De haven / het land	Foeragerend, migrerend	22-11, 4-4, 29-4, 5-5
	ruige dwergvleermuis	<i>Pipistrellus nathusii</i>	De haven / het land	Foeragerend, migrerend	22-11, 4-4, 29-4, 5-5
	laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus</i>	De haven	Migrerend	29-4, 5-5
	watervleermuis	<i>Myotis daubentonii</i>	De haven	Migrerend	22-11

<b>Resultaten</b>	Binnen het onderzoeksgebied zijn gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en watervleermuis waargenomen. Deze soorten hebben één of meerdere winterverblijven in de omgeving van het terrein. Binnen het projectgebied zijn geen belangrijke migratieroutes, foerageergebieden of vaste rust- en verblijfsplaatsen waargenomen.
"Het Land"	De gebouwen bezitten door hun constructie veel geschikte plekken die als vaste rust- en verblijfsplaats kunnen worden aangemerkt. Tijdens de inventarisaties is het gebruik van deze verblijven niet aangetoond. Het kan echter niet geheel worden uitgesloten dat sporadisch gebruik wordt gemaakt van de locatie als tijdelijke verblijfsplaats.
"De Haven"	Het gebruik van het gebied "De Haven" beperkt zich tot een migratieroute aan de noordzijde over de haven noordelijk van het projectgebied. Op het terrein van "De Haven" is een enkele keer een foeragerende vleermuis waargenomen.
Overig	Binnen het projectgebied zijn, naast vleermuizen, geen beschermde soorten waargenomen.
<b>Conclusies</b>	Binnen het projectgebied zijn geen vaste rust- en verblijfsplaatsen waargenomen. Delen van het terrein worden door gewone dwergvleermuizen, ruige dwergvleermuizen, laatvliegers en watervleermuizen gebruikt als migratieroute en / of foerageergebied. De activiteit binnen deze migratieroutes en foerageergebieden was echter zeer laag. Aangenomen kan worden dat het belang van het projectgebied voor lokale populaties vleermuizen minimaal is.

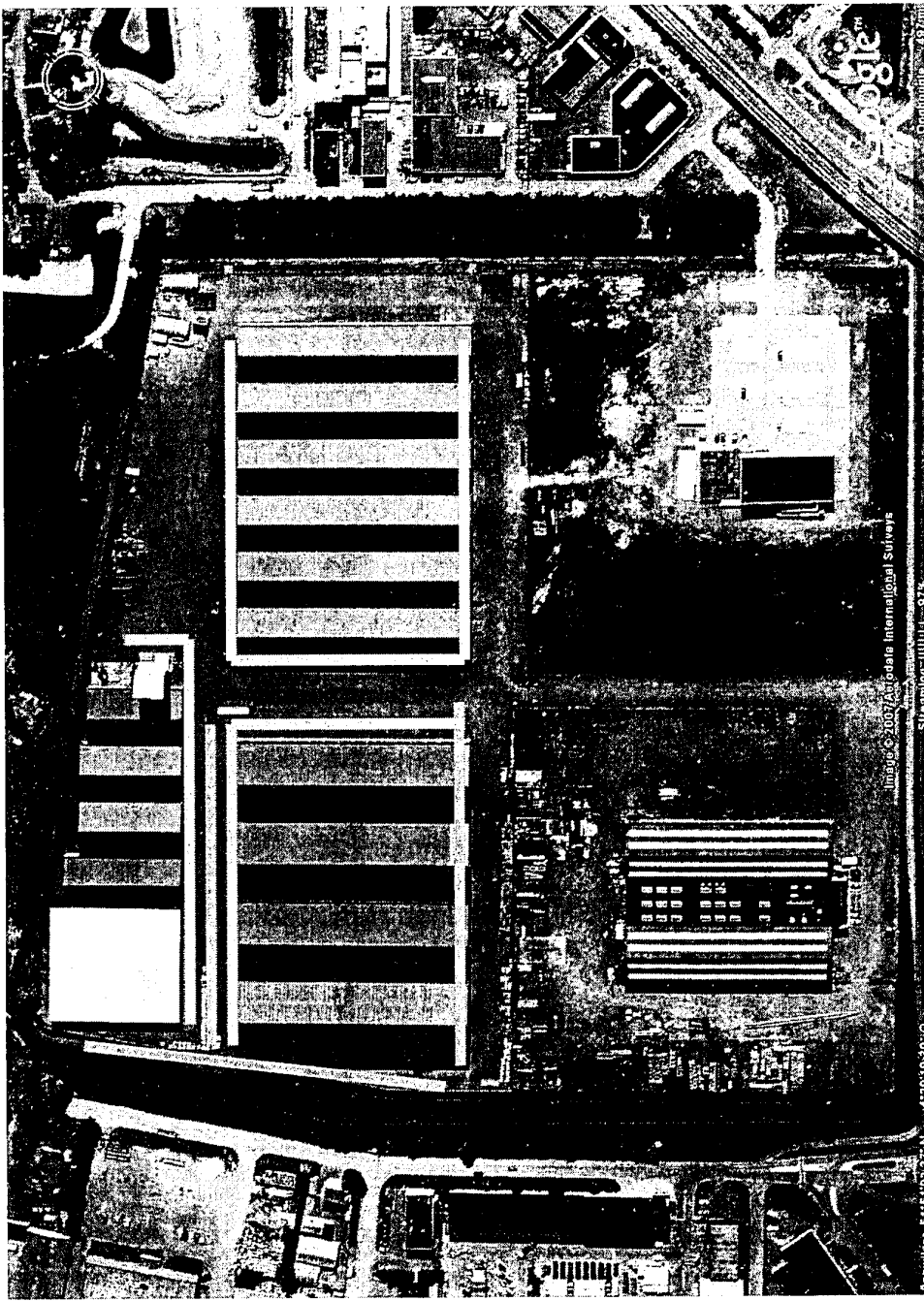
Berkel en Rodenrijs, 8 mei 2008

**Behandeld door:** Dhr. J.C.W. Cöp

**Gecontroleerd door:** Dhr. J. Koorevaar

BIJLAGE 1: LUCHTFOTO PROJECTGEBIED EN AANWIJZING MOGELIJKE BIOTOPEN  
BIJLAGE 2: WAARGENOMEN ACTIVITEITEN OP LOCATIE

BIJLAGE 1: LUCHTFOTO PROJECTGEBIED EN AANWIJZING MOGELIJKE BIOTOPEN



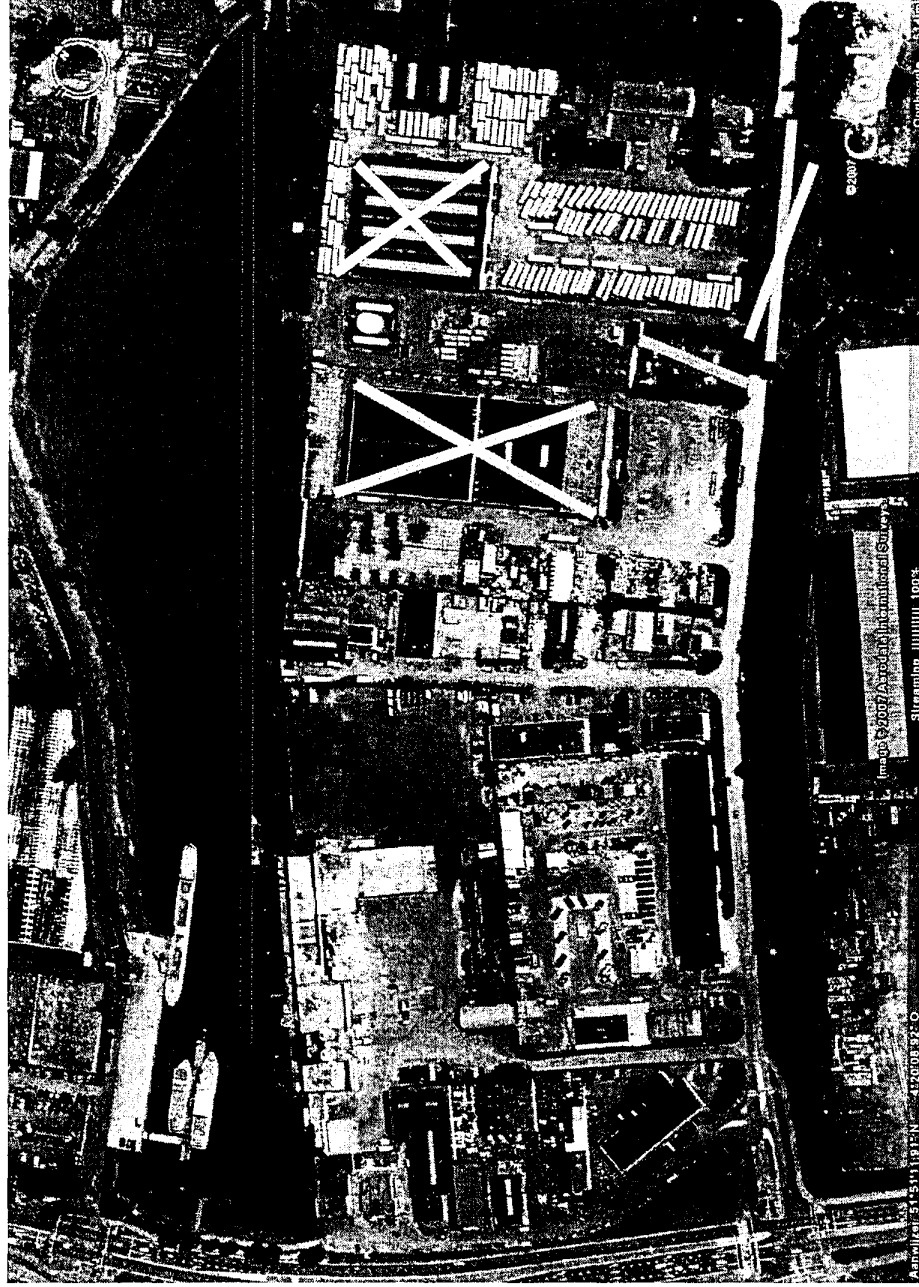
Het land

— Migratieroutes

▨ Foerageergebied

▨ Mogelijk winterverblijf / zomerverblijf





De Haven

—

Migratieroutes

---

Foeragegebied

---

Mogelijk winterverblijf  
/ zomerverblijf

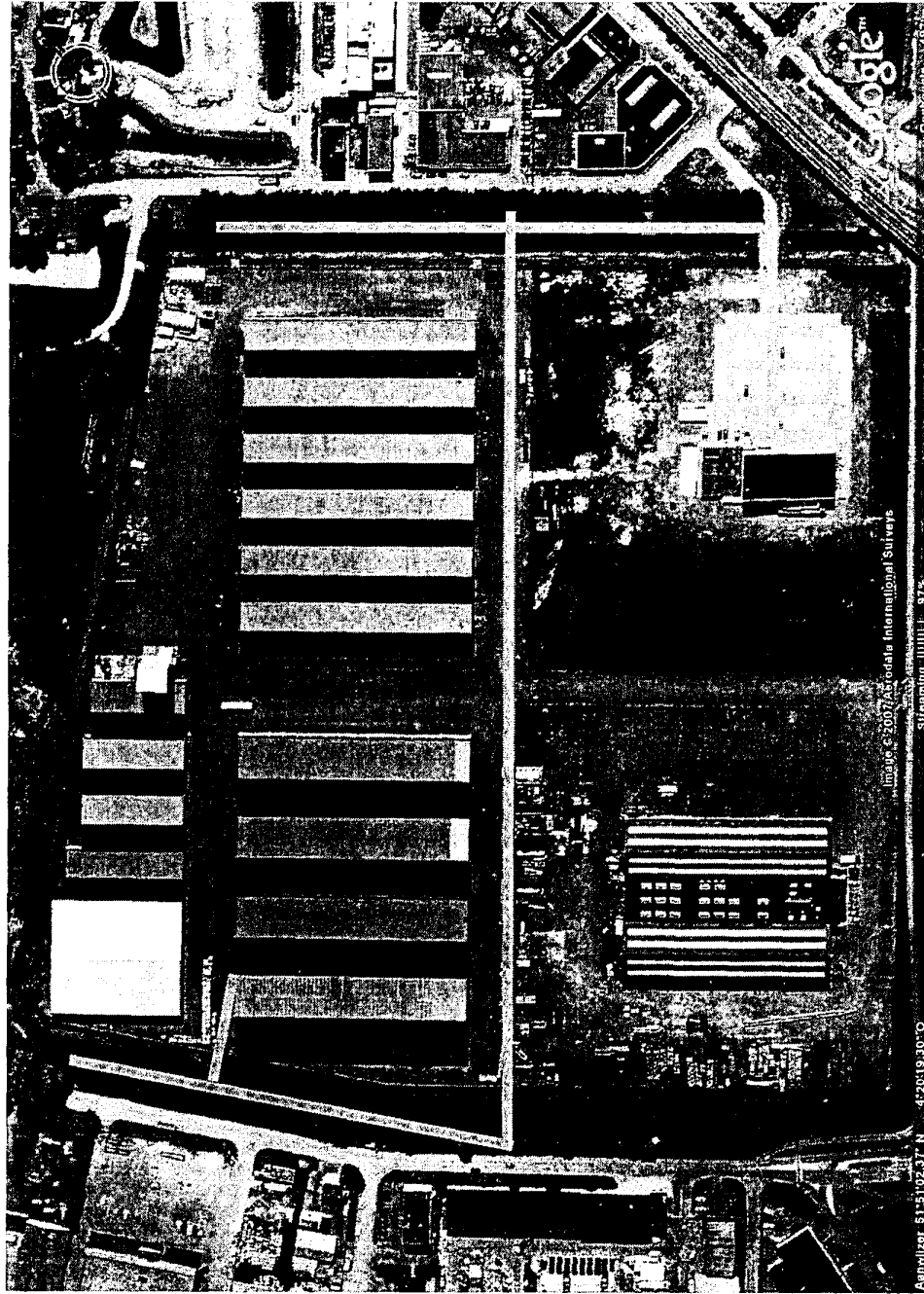
BIJLAGE 2: WAARGENOMEN ACTIVITEITEN OP LOCATIE

Het Land

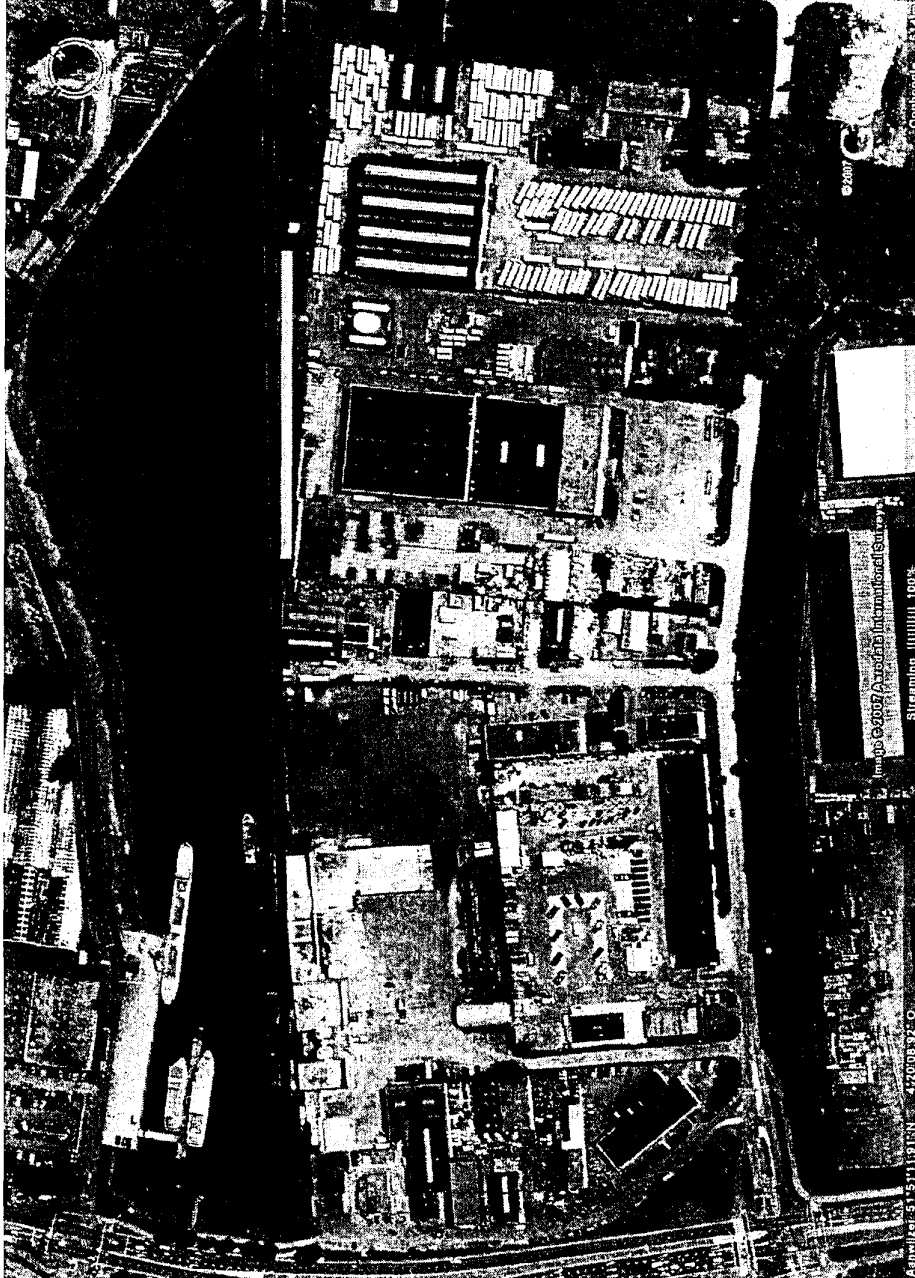
— Migratieroutes

— Foeragegebied

— Mogelijk winterverblijf  
/ zomerverblijf



Projectcode: GRS71020



De Haven

Migratieroutes

Foeragegebied

Mogelijk winterverblijf  
/ zomerverblijf

Projectcode: GRS71020